

RAPOR

YENİ NESİL TERÖR FETÖ'NÜN ANALİZİ

YENİ NESİL TERÖR: FETÖ'NÜN ANALİZİ

POLİS AKADEMİSİ YAYINLARI

YENİ NESİL TERÖR: FETÖ'NÜN ANALİZİ

FETÖ ÇALIŞTAY RAPORU

YENİ NESİL TERÖR: FETÖ'NÜN ANALİZİ

FETÖ ÇALIŞTAY RAPORU

.....
COPYRIGHT © 2017 by Polis Akademisi Başkanlığı.

Bu yayının tüm hakları Polis Akademisi'ne aittir. Kurumun izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik yollarla basımı, yayını, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Bu yayının içeriği Polis Akademisi'nin resmi fikirlerini yansıtmamaktadır. Analizde yer alan bilgi ve fikirler çalıştaya katılan katılımcılara aittir.

.....
Polis Akademisi Yayınları: 31

Rapor No: 10

ISBN: 978-605-4619-60-3

Birinci Baskı: Ekim 2017

POLİS AKADEMİSİ BAŞKANLIĞI

Polis Akademisi Başkanlığı Necatibey Caddesi No:118 Anıttepe-Ankara
Türkiye | Tel: +90 (312) 4629087-91-92-93

İÇİNDEKİLER

Yönetici Özeti	5
FETÖ'nün Sosyo-Psikolojik Analizi	7
FETÖ'nün Dinî Anlayışı.....	15
Güvenlik Bürokrasisi ve FETÖ Yapılanması.....	20
FETÖ'nün Eğitim Alanındaki Yapılanması	25
FETÖ'nün Ekonomik Yapılanması	28
FETÖ'nün Devlete Sızma Mekanizması Olarak “Sınavlar”	32
FETÖ'ye Karşı Yürütülen Hukukî Mücadele	35
FETÖ'ye Karşı Yürütülen Siyasî ve İdarî Mücadele	39
Genel Değerlendirme ve Öneriler	42
Katılımcılar	47

■ YÖNETİCİ ÖZETİ

FETULLAHCİ TERÖR ÖRGÜTÜ (FETÖ), günümüzde Türkiye'nin yüz yüze kaldığı en önemli güvenlik, sosyo-ekonomik, sosyo-politik, sosyo-psikolojik sorunlarından bir tanesidir. FETÖ ile daha etkin mücadele edebilmek için onun yapısı ve eylem biçimlerini anlamak önem arz etmektedir.

Bu amaç doğrultusunda Polis Akademisi tarafından bu konuda akademik düzeyde çalışan veya siyasi, idari ve hukukî mücadeleyi yürüten kişilerin katılımıyla bir çalıştay düzenlenmiş olup, bu çerçevede dile getirilen görüş ve öneriler rapor haline getirilmiştir.

Çalıştayda, ilk olarak, FETÖ'nün üyelerini radikalleştirme süreci bilimsel açıdan ele alınmıştır. Örgütün üyeleri üzerinde sağlamış olduğu en açık hâkimiyetin psikolojik kontrol yöntemi olduğu bilinmektedir. Bu kontrol neticesinde, örgüte katılanların belirli bir radikalleşme sürecinden geçtikleri ve ortalama ahlâki değerler taşıyan bir insanın yapamayacağı eylemleri rahatlıkla gerçekleştirir hale geldikleri görülmektedir.

FETÖ, psikolojik kontrol üzerinden ödüllendirme ve cezalandırma yöntemini kullanarak ve ayrıca kutsal değer ve referanslarla grup normlarını benimseterek insan hayatının her alanına sirayet etmektedir. Bu kontrolün kapsamı ve araçları dikkatli şekilde incelenerek, örgüte yönelik taban desteğinin nasıl eritileceği ya da bu tabandaki zihinsel dönüşümün nasıl sağlanacağı meselesi önem taşımaktadır.

Çalıştayda, FETÖ'nün ürettiği din anlayışı da incelenmiş ve dinî kavram ve değerleri kendi çıkarları doğrultusunda nasıl yeniden biçimlendirdiği meselesine temas edilmiştir. FETÖ'nün kırk yıllık geçmişine bakıldığında örgütlenmesini gerçekleştirmede ve kendini meşrulaştırmada en çok dinî değerleri kullandığı ve kendisine dinî bir cemaat görüntüsü vermeye çalıştığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte FETÖ'nün dinî bir yapılanmadan çok ezoterik (gizli/kapalı) bir modern kült (cemaat) olduğu düşünülmektedir.

Nitekim FETÖ'nün sosyo-psikolojik yapılanmasına ve hareket tarzına benzer birçok örgütün geçmiş çağlarda olduğu gibi günümüzde de dünya genelinde faaliyet gösterdiği bilinmektedir. Kehanet ve sıra dışı bilgi edinme yollarıyla kendi nüfuzunu sağlayan FETÖ elebaşının da

tasavvufi kavram ve değerleri kullanmak suretiyle bu gücünü pekiştirdiği görülmektedir. Örgüt kendisini dinî bir yapılanma gibi takdim ederek ülkemizde ve dünyanın farklı yerlerindeki birçok kişiyi bir şekilde kendisine bağlamıştır.

Çalıştayda, FETÖ'nün güvenlik bürokrasisi, eğitim ve ekonomi alanlarındaki yapılanmaları üzerinde de durulmuştur. Örgüt geniş bir toplum desteği kazanmaktan daha çok, bürokrasi içinde etkin bir konuma sahip olarak gücünü artırmaya çalışmıştır. Özellikle siyasal sistemi yasadışı yollardan ele geçirmek için örgütün ordu, emniyet ve yargı teşkilatlarında kadrolaşma faaliyetlerine önem verdiği bilinmektedir.

Güvenlik bürokrasisi içindeki bu örgütlenme neticesinde FETÖ silahlı bir terör örgütüne dönüşmüştür. Bununla birlikte örgüt, bürokrasinin her kademesine kendi üyelerini yerleştirmek için büyük çaba sarf etmiştir. Sınav sorularını çalarak ve mevcut bürokratları makamlarından yasadışı ve gayri meşru yollarla uzaklaştırmayı başararak devlet idaresi içinde paralel yapılanmasını kurmuştur.

FETÖ'nün gerek insan kaynağı gerekse finansal gücünü artırması açısından eğitim faaliyetleri önemli bir yer işgal etmiştir. Bu sayede örgüt üyeleri istenilen şekilde yetiştirilmiş, öğrencilerin hedeflenen kurumlara yerleşmesi sağlanmış ve de dersane, okul, eğitim materyalleri sayesinde yılda milyarlarca liralık gelir sağlanmıştır. Dershanelerin kapatılması kararından sonra FETÖ'nün seçilmiş başbakana yönelik terör faaliyetlerine başladığı düşünüldüğünde eğitim sektörünün örgüt açısından önemi daha açık hale gelmektedir.

Bütün terör örgütlerinin finansal desteği olduğu gibi FETÖ'nün de güçlü bir finansal yapıya sahip olduğu görülmektedir. Fakat FETÖ'nün kurduğu finansal mekanizma diğer terör örgütlerine göre birtakım farklılıklar arz etmektedir. Örgüt üyelerinin maaşlarından veya ticari kazançlarından himmet adı altında ödedikleri haraçlar, doğrudan örgüt için çalışan eğitim, ticaret ve sözde hayır kurumlarının gelirleri ve de bürokrasideki örgüt elemanları sayesinde aktarılan kamu kaynakları bu farklı finansal mekanizmayı meydana getirmektedir.

Çalıştayda, FETÖ ile yürütülen siyasî, idari ve hukuki mücadeleyle ilgili konular da ele alınmıştır. Özellikle FETÖ'ye karşı yürütülen hukuki mücadelenin objektif kriterlerinin belirtilmesi neticesinde devletin terör örgütüne yönelik eylemlerini titiz bir hukukî çerçevede içerisinde gerçekleştirdiği görülmüştür. Buna göre yargı mensuplarının, kişilerin örgüt üyesi olup olmadıklarına veya eylemlerinin terör faaliyeti olup olmadığına ilişkin açık ölçütlere sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Çalıştay raporunun sonunda ise katılımcıların belirttikleri toplam on dokuz değerlendirme ve öneriye yer verilmiştir. Her katılımcı kendi alanıyla ilgili konulara temas ederek görüş ve önerilerini aktarmış. Bu önerilerde FETÖ ile mücadelenin daha etkin hale gelmesi için siyasî, idarî ve hukukî anlamda yapılması gerekenler ifade edilmiştir.

■ FETÖ'NÜN SOSYO-PSİKOLOJİK ANALİZİ

FETÖ'NÜN ÖRGÜT YAPISINA ve eylemlerine bakıldığında verilen her emri harfiyen yerine getiren bir insan kaynağına dayandığı görülmektedir. Nitekim bu eleman profili neticesinde örgüt yıllar içerisinde gizli şekilde faaliyetlerini yürütmüş ve ayrıca birçok yasa dışı ve gayri meşru eylemi rahatça gerçekleştirmiştir. Bu sebeple örgütün yapısının ve eylemlerinin tam manasıyla anlaşılabilmesi için örgüt üyelerinin radikalleşme süreçlerinin, zihniyet yapılarının, psikolojik durumlarının ve kişilik yapılarının detaylıca araştırılması önem taşımaktadır.

Birey davranışları ve duyguları üzerinde sağlanan psikolojik ve davranışsal tahakküm, insanların zihnî süreçlerinin tamamının kontrol edilmesine imkân tanımaktadır. FETÖ terör örgütünün, üyeleri üzerinde sağlamış olduğu en açık hakimiyet, psikolojik kontrol olarak tanımlanan bu yöntemdir. Bu yöntem ebeveynlerin çocukları üzerinde sağladığı kontrol mekanizmasıyla aynı doğrultuda faaliyet göstermektedir. Ebeveynler çocukları üzerinde kontrolü iki şekilde sağlamaktadır: Birincisi, çocukların davranışları üzerinden ödüllendirme ve cezalandırma yönteminin uygulandığı “Davranışsal Kontrol”dür. İkincisi ise, çocukların hissettikleri üzerinden cezalandırma ve ödüllendirme yönteminin uygulandığı “Psikolojik Kontrol”dür.

Örgüt, mantıksal bir zemin yerine duygular üzerinden hareket etmeyi tercih ettiği için, özellikle 12-13 yaşlarındaki çocukları yurtlarına almaya başladıkları dönemden itibaren Psikolojik Kontrol mekanizmasını çalıştırmaktadır. FETÖ, psikolojik kontrol üzerinden, ödüllendirme

ve cezalandırma yöntemini kullanmak ve kutsal değer ve referanslarla grup normlarını benimsetmek suretiyle militanlarının hayatının her alanına sirayet etmiştir. Duygular üzerinde sağladığı hâkimiyet, insan hayatının her alanına müdahale edilmesine imkân tanımıştır.

Bu duruma en çarpıcı örnek, 15 Temmuz gecesi Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ni bombalayanlar arasında geçen konuşmalardır. Bu konuşmalarda Külliye'nin koordinatları ile ilgili olarak örgüt üyeleri arasında geçen konuşmalarda Külliye için sürekli bir "Kaçak Saray" benzetmesi yapılmıştır. Bu benzetmenin yapılmasının arka planında yatan asıl gerçek, örgüt üyelerinin beslemiş oldukları öfke ve nefret duygularının bu benzetmeyle güncel ve sıcak tutulma isteğidir. Bu sebeple, FETÖ'nün örgüt militanları üzerinde nasıl bir tahakküm kurduğunun anlaşılması için örgüte yönelik sosyo-psikolojik değerlendirmeler yapılması hem bu yapıyla hem de olası benzeri oluşumlarla mücadelede oldukça büyük önem arz etmektedir.

Bu raporda da FETÖ terör örgütü üyelerinin davranış kalıplarının sosyo-psikolojik analizi yapılırken; örgütten 15 Temmuz öncesi ayrılmış kişilerle yapılan mülakatlar neticesinde elde edilen itiraflara, darbecilerin basına sızan ifadelerine ve örgütün elebaşı Fethullah Gülen'in konuşma metinlerine de başvurulmuştur.

Bütün terör örgütlerinin temelinde radikalleşmenin öncelikli bir role sahip olması gibi FETÖ de üyelerini benzer bir radikalleşme sürecinden geçirmektedir. Bu süreçte ilk olarak; örgüt üyelerinin FETÖ'ye tam bir aidiyet duygusuyla bağlandıkları görülmektedir.

FETÖ dünyada var olan benzeri modern kült ve terör yapılanmalarından oldukça farklıdır. Çünkü bu yapılanmanın kendine özgü iki farklı özelliği bulunmaktadır: Birincisi, örgüt kendisini "stay-behind" bir şekilde yani, militanlarını geri planda ve saklı tutan, fakat gerektiğinde aktif hale

geçebilecek gizli hücreler şeklinde kurgulamıştır. İkincisi ise örgütün sahip olduğu geniş taban desteğidir. Asıl amacı devleti ve milleti bölmek olan örgütün taban desteğinde azalmalar olsa da soyadını dahi değiştiren Enes Kanter, Hakan Şükür gibi tanınan isimlerin de aralarında olduğu bir kitle tarafından destek almaya devam etmektedir. Özellikle 15 Temmuz sonrasında kendilerini gizlemeyi başarmış olan örgüt üyeleri, sosyal medya aracılığı ile kendilerini KHK mağduru olarak tanıtop, daimî olarak mağdur rolünü oynamaktadırlar.

Bu süreçte en önemli husus, örgüte yönelik taban desteğinin nasıl eritileceği ya da bu geniş taban desteği içerisinde zihinsel dönüşümün nasıl sağlanacağıdır.

Bu hususu sağlayabilmek içinse örgüt üyelerinin zihinsel değişim ve dönüşümlerinin anlaşılması gerekmektedir. Bütün terör örgütlerinin temelinde radikalleşmenin öncelikli bir role sahip olması gibi FETÖ de üyelerini benzer bir *radikalleşme* sürecinden geçirmektedir. Bu sü-

reçte ilk olarak; örgüt üyelerinin FETÖ'ye tam bir aidiyet duygusuyla bağlandıkları görülmektedir. Yüksek saygınlık hiyerarşisine sahip olan örgüt, bu aidiyet duygusunu oluşturmak ve geliştirmek için dünyadaki birçok radikal örgüt gibi “biz” ve “onlar” vurgusuna sürekli olarak başvurmaktadır. “Biz” kavramının içinin dindarlık, temizlik, ulvîlik ve yücelik gibi değerlerle doldurulmasıyla örgüt militanları ahlâkî açıdan saf ve üstün kimseler haline geldiklerine inanmaktadırlar. FETÖ'nün gazete tirajından farklı ülkelerde açtığı okul sayısına kadar her alanda en çok sayıda ve üstün olana sahip olma tutkusunun temelinde bu *duygusal bozukluk* yatmaktadır.

“Biz” kavramının örgütün ezoterik (gizli) yapısının oluşmasında da önemli işlevlere sahip olduğu söylenebilmektedir. Örgüt üyelerinin bütün ihtiyaçları karşılanarak ve bu kişilerin “biz” içerisinde yer almadıkları durumlarda başlarına maddî ve manevî büyük felaketlerin geleceği yönünde *yüksek bir tehdit algısı* oluşturularak, örgütün normları kabul ettirilmektedir. Burada sözde yüksek tehdit algısı kritik bir noktadır. Şöyle ki, kadınların başörtüleriyle üniversitelere girmeleri ve kamuda çalışabilmeleri yasal olarak mümkün hale gelmişken dahi örgüt, üyelerinin tedbiri elden bırakmaması gerektiğini çünkü bu durumun kendilerini ortaya çıkarmak için yapılmış bir tuzak olduğu algısını oluşturmuştur. Örgüt, kadın militanlarının başlarını açmaları yönündeki telkinlerine devam etmiş, aksi taktirde kendileri gibi örgütün de ifşa edileceği yönünde yüksek tehdit duygusunu aşılamıştır.

FETÖ elebaşı Gülen'in konuşmalarına bakıldığında, neredeyse hiçbir şekilde “ben” zamirini kullanmadığı ve sürekli olarak bir “biz” vurgusunda bulunduğu görülmektedir. Bu ifadenin sosyo-psikolojik anlamı büyük önem taşımaktadır. Çünkü bireyin tek başına sahip olduğu değerler, örgütün içerisinde girdiğinde erimesi ve grubun normlarını almaya başlaması istenmektedir. “Biz” vurgusuna bir diğer kritik örnek Hıristiyanlıkta Papa'nın söylemleridir. Bir kardinal, Papa olarak seçildikten sonra hayatının geri kalan süresinde daima “biz” zamirini kullanmaktadır. Çünkü bir grubu temsil ettiğini düşünmektedir. Bu temsiliyet kavramı örgüt elebaşı Gülen tarafından da daimî olarak kullanılmaktadır. Kendisini “kâinat imamı” olarak adlandırmasıyla dinî bir lider ve temsilci olduğu yönündeki vurguları da kuvvetlendirmektedir.

Elebaşı Gülen kendisine biçtiği bu pozisyondan hareketle örgüt üyelerine hiçbir zaman isteklerini doğrudan söylememiş ve dolaylı iletişimi kullanmıştır. Bu iletişim tekniği insanlar üzerinde mistik bir etki oluşturduğu gibi “biz”in “ben”e dönüşmesini engellemiştir. Oluşturulan bu mistik konum ve sıklıkla başvurduğu Mesih ve mehdi kavramları sayesinde kendisini örgüt üyelerinin gözünde Mehdi yerine koymayı başarmıştır. Nitekim örgütün dinler arası diyalog çalışmalarını büyük bir arzuyla yürüttüğü dönemde Aksiyon Dergisi'nin 8 Aralık 2003 tarihli 470. sayısının kapak resminde Hz. İsa'nın resminin yer alması ve dünyanın onun gelişini beklediği vurgusunun yapılmasının temelinde de oluşturulmak istenilen bu algı yatmaktadır.

FETÖ'nün "biz" öznesini kullanmasının bir diğer sebebini örgüt üyelerinin tüm eski sosyal çevresinden ve dahası ailelerinden dahi duygusal olarak koparılmak istenmesi teşkil etmektedir.

FETÖ örgüt üyelerine aileleri tarafından verilen yasal isimlerinin dışında yeni isimler vermektedir. Böylelikle birçok örgüt üyesi birbirini gerçek isimleriyle tanımadıkları gibi aldıkları yeni isim sonrasında ailenin verdiği değer ve ahlâk anlayışının dışında yeni bir değerler kümesine ve ahlâk anlayışı sahip olmaktadır.

Radikalleşme teorilerine göre aile, akraba, arkadaş vb. kişi ve gruplarla sosyal bağları kuvvetli olan kişilerin radikal örgütlere katılması mümkün değildir. Nitekim FETÖ hem üyelerinin *radikalleşmesini* sağlamak hem de üyelerine yeni değer yargıları aşılayabilmek için üyelerinin örgüt dışındaki kişilerle olan her türlü alışverişini sınırlandırmış ve tüm eski grup bağlarının zayıflamasını sağlamıştır.

Örgüt militanlarının aileleriyle örgüt hakkında hiçbir bilgi paylaşmaması ve ailelerinin rızası hilafına örgütün aldığı kararları yerine getirmeleri bunların örgütü yeni aileleri olarak benimsediklerini göstermektedir. Nitekim FETÖ örgüt üyelerinin aileleri tarafından verilen yasal isimlerinin dışında üyelerine yeni isimler vermektedir. Böylelikle birçok örgüt üyesi birbirini gerçek isimleriyle tanımadıkları gibi aldıkları yeni isim sonrasında ailenin verdiği değer ve ahlâk anlayışının dışında yeni bir değerler kümesine ve ahlâk anlayışı sahip olmaktadır. Bu sayede ailenin verdiği ahlâk anlayışında birisini kandırarak himmet toplamak, soru çalarak sınav kazanmak, sahte belgelerle iş arkadaşlarını makamından uzaklaştırmak, görevini kötüye kullanmak ve kendi ülkelerine ihanet etmek gibi davranışlar asla kabul edilemez tutumlar olarak nitelenirken; yeniden inşa edilen bu sahte kimlik ve ahlâk anlayışı sayesinde kişi tüm bu ahlâksızlıkları ve suçları en ufak vicdan rahatsızlığı yaşamadan gerçekleştirebilir hale gelmektedir.

Örgütün bu yeni aile ve kimlik oluşturmada "ağabey" ve "abla" adı verilen kişilerin büyük etkisi bulunmaktadır. Terör örgütlerince örgüte kazandırılan kişilerin kıdemli örgüt mensuplarının sorumluluğuna verilmesine benzer şekilde FETÖ'de de örgüte yeni katılan kişiler ağabey ve ablalara teslim edilmektedir. Böylelikle FETÖ üyelerini küçük yaşlardan itibaren birtakım semboller içerisine hapsedmekte, aralarındaki duygusal bağı sürekli olarak arttırmakta ve adeta yeni bir aile yapısı inşa etmektedir. Bilindiği üzere bir ailede anne ve babadan sonra birincil yakınlık duyulan aile bireyleri ağabey ve ablalardır. Nitekim örgüt üyelerinin aralarındaki hitaplarda ağabey ve abladan başka kelime seçmemelerinin nedeni, kendilerinin bir aile olduğu algısını aşımaktır. Bu hareketle örgüt duygusal bağı ön plana çıkararak anne ve babanın yerini almayı hedeflemektedir.

Örgütün çocukları kazanmak için özellikle liseye geçiş dönemini kullanmasının da önemli bir nedeni bulunmaktadır. Bu süreç, öğrencilerin ergenlik dönemlerine ait kimlik krizlerinin yaşandığı, liselere giriş sınavlarına hazırlandıkları sancılı bir zaman dilimidir. Bu dönemde kimlik krizi yaşayan ve liselere giriş sınavlarına hazırlanan geleceği parlak, zeki öğrencilere semboller aşlanarak örgüte çekilmektedir. Bu süreçte örgüt, zeki ve disiplinli öğrencileri kazanmak için uğraşırken, sorgulayan ve eleştiren öğrencileri örgütten uzak tutmaktadır.

Seçtikleri öğrenciler arasında ilerleyen dönemlerde kendilerini sorgulamaya başlaması durumunda onlarla da iletişimlerini zamanla kestikleri görülmektedir. Örgüt, sorgulamaya başlayan öğrencilere hiçbir zaman gruptan çıkmalarına yönelik ifadelerde bulunmamaktadır. Bu yaklaşım nedeniyle de örgüte girmenin ve çıkmanın 'gönüllülük' esasına göre yapıldığı algısı oluşturulmaktadır. Bunun yanında kendileri için önemli olan ve işlerine yarayacak kişilerin örgütten ayrılmak istemesi durumunda ise örgüt adeta seferber olmakta ve kişiyi geri kazanmak için ihtiyacına yönelik göz boyayan elektronik hediyeler vermek, gerekirse kendisi ve ailesi ile tehdit etmek başta olmak üzere her yolu denemektedir. Örgüt 15 Temmuz öncesinde kendisi ile irtibatını kesmiş olan kişileri darbe girişimi sonrasında telefonla defalarca arayarak tekrar meşruiyet zemini kazanmak ve tabanını güçlendirmek istemiştir.

FETÖ yukarıda belirtildiği üzere sembolleri çok iyi bir şekilde kullanmakla birlikte, rüyalara ve İslam dinine ait kutsal kelimeler içeren söylemlere ve uygulamalara da önemli bir yönlendirici faktör olarak sık sık başvurmaktadır. FETÖ'nün kullanmış olduğu söylem ve uygulama örneklerinin bazıları aşağıda belirtilmiştir:

- FETÖ elebaşı Gülen'in Peygamberle birlikte evleri ziyaret etmesi
- Namaz sırasında Gülen için ayrıca bir seccadenin serilmesi
- Bazı evlerde Gülen'in terliğinin olduğunun söylenmesi
- Ağabey ve ablalar tarafından gizlice terliklere gül suyu dökülerek, gül suyu kokmaya başlayınca evlere Gülen'in geldiğinin söylenmesi
- Rüyalarda görülen şeylerin kişilere doğrudan verilmesi

Çocukların gideceği okulların belirlenmesi açısından "sen mavi gözlüsün senden çok iyi bir denizci olur" gibi söylemlerin kullanılması. Örgütün oluşumunda ve üyelerin haberleşmesinde de bu sembollerin büyük önemi bulunmaktadır. Sembollerin kullanılması sayesinde örgüt üyelerinin bir mesajı daha iyi özümsemeleri sağlandığı gibi örgütün hücreleri arasındaki gizli iletişim de sağlanabilmektedir.

Nitekim FETÖ'nün kısa süre içerisinde bir darbe girişiminde bulunacağına sembolik mesajları örgüt üyelerine Eylül 2015 ve Mayıs 2016 aylarındaki Sızıntı Dergisi'nin kapak resimlerinde ve Zaman Gazetesi'nin 2015 yılının son aylarında yayınlanmaya başlayan reklam filminde işaret edilmiştir. Derginin Eylül 2015 kapağında uçaklar, helikopterler, gemi ve beklenen sevgiliyi anlatan bir dörtlük bulunmaktadır. Esasında bir kültür dergisi olan Sızıntı'nın

böyle bir kapak yapmasının normal karşılanacak bir duruma karşılık gelmediği aşikârdır. Kapakta yer alan dörtlüğün anlattığı beklenen sevgiliyle sembolize edilen esasında örgüt elebaşı Gül'en'den başkası değildir.

Sızıntı'nın Mayıs 2016 kapağında ise asker kıyafetine benzer elbiseli bir elin kapıyı açıyor olması ve kapaktaki kurtuluş, beklenti üzerine yazılmış dörtlük darbe girişimine işaret eden başka bir sembolik mesaj olarak yer almaktadır. Zaman Gazetes'i'nin, 2015'te yayınlanmaya başlayan reklam filminin temasında, bir siren sesi duyulmakta, bir helikopterle şehrin üzerinde dolaşmakta ve ani bir kesintinin ardından gül'en bir bebek gösterilmek suretiyle yeni bir doğuma işaret edilmektedir. FETÖ yakın gelecekte üyelerine helikopterlerle masum insanlara ateş ettirmek ve de üyelerinin bu vahşi eylemi sorgusuz sualsiz kabul etmelerini sağlamak için yukarıda belirtildiği üzere, bir sembol ve bir psikolojik kontrol yüklemesi yaptığı anlaşılmaktadır.

Darbeyle ilgili bir diğer ilginç sembol ve mesaj Milli Eğitim Bakanlığı tarafından dağıtılan ve her yıl Eylül ve Ekim aylarında basılan yardımcı ders kitaplarından birinde yer alan etkinlik konusudur. FETÖ yapılanmasının MEB içerisinde hâkim olduğu dönemde, Eylül ayı içerisinde basılan yardımcı bir kitapta "15 Temmuz Uçurtma Şenlikleri" başlıklı bir okuma metni yer almaktadır. Bu durum, 15 Temmuz darbe girişimi sürecinin FETÖ tarafından belirli bir planlama dahilinde çizildiğini göstermektedir. Bununla birlikte darbe girişiminin sübliminal bir mesaj olarak öğrencilere verilmek istendiğini veya hücreler arası iletişimin sağlanmaya çalışıldığını da söylemek pekâlâ mümkündür.

FETÖ'nün sembolleri kullanırken nesnelere yönelik kutsiyete de oldukça önem verdiği görülmektedir. Örgütün toplumumuz açısından tarihî ve dinî anlamları derin olan unsurlar üzerinden mesaj vermek için planlar yaptığı görülmektedir. Toplumsal hafıza açısından büyük kıymete sahip bu kişi ve unsurlara yönelik aşağıdaki örnekler dikkat çekicidir:

- 2005 yılında Hakan Şükür'ün Yavuz Sultan Selim'in kaftanını alıp Fethullah Gül'en'e götürmek istemesi. Eğer Kaftan çalınmış olsaydı bir daha geri gelmesi çok da mümkün olmayacaktı. Planlanan darbe girişiminin başarılı olması halinde, büyük ihtimalle örgüt elebaşının kaftanı giyip Türkiye'ye geri dönmesi planlanmaktaydı. Yavuz Sultan Selim'in kutsal sayılan Hicaz bölgesinin Osmanlı topraklarına katan ve toplumumuzda halifelîği Türklere getiren muzaffer bir padişah olarak biliniyor olması, oluşturulmak istenen algının ne denli önemli olduğunu göstermektedir.
- FETÖ'nün Türkiye'de açtığı kolej ve üniversitelere Selahaddin Eyyubi, Süleyman Şah, Melikşah, Mevlana, Orhangazi, Fatih, Necip Fazıl Kısakürek, Nurettin Topçu ve Turgut Özal gibi Türk ve İslam büyüklerinin isimlerini vermesi bu okullar üzerinden görkemli bir örgütlenmenin olduğu mesajının verilmesine hizmet etmektedir.

- 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında İzmir'deki Yamanlar ilkokulunda bulunan gizli bir odada alçıdan yapılmış bir el heykeline rastlanılmıştır. Yapılan incelemede bu heykelin örgüt elebaşı Gülen'in eli olarak düşünüldüğü ve odaya gelenlerin bu heykeli öptükleri öğrenilmiştir. Böylelikle örgüt elebaşının maddî ve manevî hâkimiyetinin somut bir sembolü olarak bu ritüelin uygulandığı anlaşılmıştır.

FETÖ'nün sembolleri sıkça kullanarak üyelerini eğitmesi esas itibariyle bir *radikalleşme* örneği şeklinde tezahür etmektedir. Fakat bu yapısı mevcut radikalleşme teorilerinin dahi açıklamada yetersiz kaldığı hususları da içermektedir. Özellikle psikolojik, sosyolojik ve kriminolojik açılardan sorunlu olan bireylerin belirli bir zaman dilimi içerisinde radikalleştiklerine şahit olunmaktadır. Radikalleşen bu kişiler en aktif, faal ve örgütlü aşırılıkçı hareketlere yönelmektedirler. FETÖ'nün üyelerinin radikalleşmeleri ise örgüte katılmadan önce değil, tam tersine örgüte katılmalarından sonra gerçekleşmektedir. Kendisiyle ve çevresiyle herhangi bir sorunu olmayan kişiler örgütteki endoktrinizasyon süreci sonrasında örgütün gizli yapısına uyum sağlayacak bir *radikale* dönüşmektedir.

FETÖ üyelerinin radikalleşme süreçlerinin genel radikalleşme eğilimlerinden bir diğer farkı sürecin normale göre çok daha uzun bir zaman dilimini içermesidir. Radikalleşme teorileri açısından radikalleşme sürecinin 3 ila 12 ay arasında gerçekleştiği belirtilmektedir. Buna mukabil

FETÖ'nün sembolleri sıkça kullanarak üyelerini eğitmesi esas itibariyle bir radikalleşme örneği şeklinde tezahür etmektedir. Fakat bu yapısı mevcut radikalleşme teorilerinin dahi açıklamada yetersiz kaldığı hususları da içermektedir.

FETÖ üyelerinin radikalleşme sürecinin on yılları alabildiği görülmektedir. Örgütün 30-40 yıl gibi bir süre zarfında sürekli olarak üyelerini kendi görüşleri çerçevesinde radikalleştiği ve 17-25 Aralık darbe girişimleri sonrasında ise bu radikalleşmeyi aktif hale getirdiği anlaşılmaktadır. Bu uzun süre zarfında örgüt üyeleri adeta *çift kişilikli* bir hayat sürdürmüşlerdir. Örgüt üyeleri örgütün dışındaki dünyada sürekli bir anarşi ve zulmün hâkim olduğuna ikna edilmiş ve sadece kendilerinin yaşadığı hayalî ve talî bir dünya içinde yaşamaya başlamışlardır.

bu sebeple bu kadar uzun bir süre böyle bir yapı içerisinde eğitilmiş ve daimî olarak radikalleşmesi devam etmiş kişilerin *normalleşmelerinin* de çok uzun süreceği düşünülebilmektedir.

Nitekim 7 Şubat'tan, 17-25 Aralık'tan ve örgüt elebaşı Gülen'in beddua kasetlerinden sonra örgütten ayrılmayan FETÖ üyelerinin 15 Temmuz'dan sonra da örgütten ayrılmayacakları

değerlendirilmektedir. Bu nedenle örgüt üyelerinin birbirleriyle temas halinde olacaklarını konuşurken, normal insanlar gibi bir gerçeklik üzerinden hareket etmediklerinin ve kendilerine özgü normları ve gerçeklikleri kabul ettiklerinin kesinlikle unutulmaması gerekmektedir.

Bu noktada örgüt üyesi birinin söylemiş olduğu şu cümleler çok önemlidir: “Ben bütün köprüleri attım. Hiç kimseyle konuşmuyorum. Bundan sonra nereye geri döneceğim.” Atılan bu köprülerin farklı bir şekilde ve yerde tekrar kurulabileceği her zaman göz önünde bulundurulmalıdır. Örgüt “post-gerçeklik” olarak adlandırılan, gerçekliği olmayan konuları bu tür söylemlerle mağdur rolü oynayarak gerçekmiş gibi göstermeye çalışmaktadır. Bu sebeple örgütün gerçeği yansıtmayan söylemleri karşısında toplum olarak dik ve dirayetli durulması oldukça önemlidir. FETÖ ile birkaç nesil sürecek bir “savaş” içerisinde olduğumuzu, devlet ve millet olarak savaşın bir bölümünü kazandığımızı ve savaşın devam edeceğini asla unutmamamız gerekmektedir.

■ FETÖ'NÜN DİNÎ ANLAYIŞI

FETÖ ÜZERİNE ÖZELLİKLE 15 Temmuz sonrası yapılan açıklamalara, itirafçıların vermiş oldukları bilgilere bakıldığında hiçbir kritik bilginin ifade edilmediği ve konunun magazinél bir boyuta çekildiği görülmektedir. Ayrıca bu yapının ısrarla ve bilinçli olarak özellikle dini boyutuna değinilmeden sadece terör örgütü boyutuna indirgeme eğilimi belirlemektedir. Bu yapının birçok parçası, bileşeni ve alt yapısı bulunmaktadır. FETÖ'nün kırk yıllık geçmişine baktığımızda örgütlenmesini gerçekleştirme ve kendini meşrulaştırma konusunda en çok dinî değerleri kullandığı ve kendisine dinî bir cemaat görüntüsü vermeye çalışmıştır.

Nitekim örgüt itirafçısı olan kişilerin “dünyadaki hayatlarını kaybettiklerini” ancak konuşturlarsa “ahiret hayatlarını da kaybedeceklerini” içeren ifadeler kullanmaları bu yapının üyeleri üzerinde dinî korku ve baskıyı ne kadar etkili kullandıkları da anlaşılabilir. Örgütle ilgili söyleyecekleri yanlış bir sözün kendilerini cehenneme götüreceğini düşünen bu insanların esasında ezoterik bir bilgilenme süreci sonunda radikalleştikleri ve örgütün bu süre zarfında modern bir külte dönüştüğü görülmektedir. Bu nedenle FETÖ'nün dinî bir yapılanma olmaktan çok ezoterik (gizli/kapalı) bir modern kült (cemaat) olduğu düşünülmektedir.

Nitekim FETÖ'nün sosyo-psikolojik yapılanmasına ve hareket tarzına benzer birçok modern kültün ve örgütün olduğu bilinmektedir. Bu gruplar sosyal psikolojide kehanet grupları olarak tanımlanmaktadır. Bilhassa ABD'de varlıklarını sürdüren ve bir gurunun çevresinde ona sorgusuz sualsiz itaat eden bu radikal gruplar, toplu intihar eylemlerine kadar giden aşırılıkçı

davranışlar sergilemektedirler. Bu gruplar dinî ya da seküler belirli bir inanca sahip olarak daimî bir şekilde ileriye dönük kehanette bulunmakla başlayan bir radikalleşme süreci bulunmaktadır. Beklenen kehanetler gerçekleşmediğinde ise olması gereken normal sonuç insanların aldatıldıklarını düşünmeleri ve grubu terk etmeleridir. Fakat bu örgütlere mensup kişilerin kehanet

FETÖ'nün 40 yıla yakın süredir gerçekleştirdiği faaliyetlere bakıldığında bu yapının dinî bir cemaatten ziyade ezoterik bir modern kült şeklinde hareket ettiği anlaşılmaktadır.

gerçekleşmese dahi bu grupları terk etmedikleri gözlemlenmektedir. Kişi tüm benliğini örgüte ve guruya adanmış olduğu için inanmaya devam etmekte ve de ileri tarihleri işaret eden yeni kehanetler peşinde grup üyeliğine devam etmektedirler. 17-25 Aralık darbe girişimlerinden itibaren örgüt elebaşının beddua seansları

başta olmak üzere çeşitli defalar mücadelelerin başarılı olacağına dair kehanetler ileri sürmesi FETÖ'nün bu modern kültlerin örgüt ve işleyiş yapısına büyük ölçüde benzediğini göstermektedir. Bu sebeple örgütle ilgili değerlendirmede FETÖ'nün dinî bir cemaatten ziyade, modern bir kült oluşum olarak değerlendirilmesinin daha isabetli olduğu düşünülmektedir.

Modern kültler, 1970'li yıllardan itibaren ABD ve Avrupa'da görülmeye başlanmıştır. Hristiyanlık ve Uzakdoğu inançlarından beslenen türleri de olduğu gibi, bu dönemde ortaya çıkmaya başlayan yeni toplumsal hareketlerden türeyen örnekleri de olmuştur. Bu yapılar mevcut semavî dinlerin modern dönemde etkilerini bir şekilde yitirmeleri neticesinde birtakım metafizik ihtiyaçlara cevap verme iddiasıyla insanları kendilerine çekmişlerdir. Modern kültler genellikle guru adı verilen ve koşulsuz itaat edilen bir lider çevresinde örgütlenmişlerdir. Her bir üye cemaate tam bir teslimiyetle bağlanmış olup, tıpkı lidere koşulsuz inandıkları gibi grubun kurallarını da hiçbir sorgulama yapmadan kabul etmişlerdir. Tüm benliklerini cemaate adayan üyeler, gruba yeni üyeler kazandırmak için var güçleriyle çalışmaktadırlar.

Liderin ve cemaatin otoritesini ve nüfuzunu sağlayan en önemli husus ise sıra dışı bilgi edinme yöntemleri olmaktadır. Modern kültler, normal olmayan ve tuhaf bir bilgi edinme sürecini ortaya koymaktadırlar. Bilhassa bu yapılar semavî bir dine dayandığını iddia ediyorsa, yapının liderine o dinin peygamberine ait otoritenin transfer edildiği görülmektedir. Grubun lideri, aldığı kararların kendisine ait olmadığını ve rüyasında doğrudan peygamberden veya Tanrı'dan emir aldığını belirtmektedir. Böylelikle peygambere ait tüm vasıflar ve yetkiler modern kültün liderine devredilmektedir.

Örgütün ezoterik (gizli/kapalı) yapılanmasından dolayı farklı görünme (takıyye) diğer bu tarz gruplarda olduğu gibi genel davranış yöntemi haline gelmektedir. Grup kendi içinde samimiyete ve güven esasına dayalı bir ilişki kurarken, mensubu olduğu toplumla olan ilişkilerini

asgari seviyeye düşürmektedir. Hatta grup üyeleri arasındaki güven ilişkisinin derecesi aile fertlerine duyulan güvenin dahi üstüne çıkmaktadır. Bu grupların bir diğer özelliği kendilerini çok önemli görmeleri ve bütün tarihin adeta kendi etraflarında döndüğüne inanmalarındır.

Kısaca ifade edecek olursak; FETÖ'nün 40 yıla yakın süredir gerçekleştirdiği faaliyetlere bakıldığında bu yapının *ezoterik bir modern kült* şeklinde hareket ettiği anlaşılmaktadır.

Örgüt elebaşı Gülen öncelikle Said-i Nursi'nin takipçisi olarak yola çıkıp insanları etkilemek istemiştir. Nitekim FETÖ yapılanması, faaliyete geçtiği dönemden itibaren uzun bir süre Nurcu bir hareketin içerisinde bir kol şeklinde kendisini tanıtmıştır. Said-i Nursi'nin ölümünden sonra 1960'lı yıllar ile Nurcu hareketi "Yazıcı ve Okuyucu Nurcular" diye iki kola ayrılmıştı. Okuyucu grup içerisinde yer alan Gülen 1970'li yıllar ile birlikte bu grup içerisinde kendi grubunu (Gülenciler) oluşturmaya başlamıştır. Bu dönemde örgüt elebaşı Said Nursi'nin eserlerini okumuş ve okutmuş; Nursi'nin kendi hayatından aktardığı birçok hikâye de sanki kendi başından geçmiş gibi anlatmıştır. Buradaki amacı, örgütü içerisindeki sorgulanamaz dini lider konumunu pekiştirmek olarak belirmektedir. Bu sayede, Said-i Nursi'yi takip eden kişiler arasında belirli bir meşruiyet sağlayarak hem zaman hem de taban kazanılmıştır. Bu nedenlerle 1990'lı yılların sonuna kadar ağırlıklı olarak dini referansları Said-i Nursi ve Risaleler olmuştur. Bu durum 1996 yılında üçüncü baskısı çıkan Gülen'in Fasıldan Fasıla kitabında çok net olarak görülmektedir.

FETÖ elebaşı kendi örgütü içerisindeki liderliğini hem dini anlamda hem örgütlenip devlet içerisinde ve toplumda yaygınlaşma anlamında tesis ettikten sonra kendisine ayrı bir yol çizmeye başlamıştır. Yani kendi otoritesini tesis etmeyi başardıktan sonra 2000'li yıllar ile birlikte bu yapıdan kendisini ve örgütünü ayırmıştır.

Örgüt elebaşının hiçbir tasavvufi bağının bulunmamasına rağmen, FETÖ tasavvufi kavram ve değerleri de kendi amaçları uğruna istismar etmiştir. Kendisini ilk zamanlar cemaat önderi gibi gösteren örgüt elebaşı, tasavvuftaki müşşidin sahip olduğu önem, müşşit-mürüt ilişkisi ve rüya üzerinden bilgi edinme süreci gibi tasavvufi kavram ve değerleri kendi otoritesini pekiştirmek için kullanmıştır. Nitekim örgüt elebaşına, bu tarihten itibaren herhangi bir tarikat ve cemaat liderinden çok farklı özellikler yüklenmeye başlanmıştır.

Bu dönemde örgüt liderine artık daha çok modern kültürlerin liderleri olan gurulara ait özelliklerin atfedildiği görülmüştür. Öyle ki bütün modern kültürlerde olduğu gibi FETÖ lideri de örgüt üyelerinin gözünde kendisine peygamber seviyesinde olduğu imajını vermeyi başarmıştır. Kendisine "kâinat imamı" sıfatını vermek suretiyle peygamberle eşit olduğunu gizli bir mesaj olarak vermiştir. Zira İslam inancına göre Hz. Muhammed'in sıfatlarından birisini "alemlerin sultanı" ifadesi oluşturmaktadır. Böylelikle örgüt elebaşı kendisini kâinat imamı olarak tanımlamak suretiyle esasında kendisinin alemlerin sultanı olduğunu da işaret etmek arzusunda olmuştur.

Modern kült yapısının meydana gelmesinde, liderin otoriter konumunun oluşmasında ve örgütün faaliyetlerinin gerçekleşmesinde ezoterik bilgi sürecinin de önemli yere sahip olduğu

Örgüt elebaşı rüyasında sürekli Hz. Muhammed'i ve Allah'ı gördüğünü ileri sürerek hem otoritesini pekiştirmiş hem de verdiği talimatların kendisine rüyada bildirildiğini söyleyerek yapılan eylemlere meşruiyet kazandırmak istemiştir.

rılması gibi uydurma hikâyeler, örgüt ile üyeler arasındaki ilişkiyi daha sağlamlaştırmıştır. Örgüt elebaşı rüyasında sürekli Hz. Muhammed'i ve Allah'ı gördüğünü ileri sürerek hem otoritesini pekiştirmiş hem de verdiği talimatların kendisine rüyada bildirildiğini söyleyerek yapılan eylemlere meşruiyet kazandırmak istemiştir.

Örgüt üyelerinin anlattıkları bu rüyalara bakıldığında elebaşının dinsel pozisyonunun Hz. Peygamberle bazen eşit bazen ise üstün olarak kurgulandığı görülmüştür. Bu rüyalardan hareketle oluşan talimatlar, hayatın neredeyse tamamını kapsar niteliktedir. Rüyada bazen gazete abonelikleriyle ilgili konuşmalar geçerken bazen de siyasî iktidarın uyguladığı politikalar eleştirilmiştir. Anlatılan bu rüyalar sonrasında da örgüt üyelerinin aslında neler yapacaklarına ilişkin talimatların verilmesi sağlanmıştır.

Kısaca örgüt elemanları Gülen'i bir Mehdi/Mesih (semavi dinleri de birleştirme misyonu olan) olarak gördükleri görülmektedir. Bu durum ise, "sahte-mehdilik temelli bir radikalleşmeye" yol açmıştır. "Son Kurtarıcı" etrafında kenetlenen militanlar, kendilerini tamamen dış dünyaya kapatmış ve çok uzun yıllar süren, sonunda ise kitlesel kıyım yapmayı bile onlar için "normalleştiren" bir radikalleşme süreci yaşamışlardır.

FETÖ elebaşının sahip olduğu bu otorite üzerinden kendisini sözde dinî bir yapı olarak tanımlayan bu örgütün İslam'ın temel kurallarına aykırı birçok eylemi ve suçu kolaylıkla işleyebildikleri görülmüştür. Örgüt liderinin cevaz vermesi neticesinde dinle alakası olmayan birçok eylem dinî amaçla yapıldığı hissi verilmiştir. Nitekim örgüt üyelerinin ifşa olmamaları için tedbir adı altında namaz kılanların namazlarını terk etmeleri, oruç tutanların orucu bırakmaları, alkol kullanmayan kişilerin içki içmeye başlamaları gibi hadiseler FETÖ'nün diğer modern kültürler gibi takıyye yapmayı temel yaşam biçimi olarak benimsemesine yol açmıştır. Ayrıca in-

bilinmektedir. FETÖ daha önce de belirtildiği üzere sembolleri çok iyi bir şekilde kullanmakla birlikte, rüyalara ve İslam dinine ait kutsal kelimeler içeren söylemlere ve uygulamalara da önemli bir yönlendirici faktör olarak sık sık başvurmuştur. Nitekim FETÖ elebaşı Gülen'in Hz. Peygamberle birlikte evleri ziyaret etmesi ve rüyalarda görülen şeylerin kişilere doğrudan ve-

sanları kandırarak himmet parası toplamak, sınav sorularını çalmak, şantajla insanların haysiyetlerine saldırmak, yaşadığı ülkeye ihanet etmek ve insanları katletmek gibi dinen asla kabul edilemeyecek davranışlar, örgüt elebaşının uygun görmesi sonucu meşru kabul edilmiştir.

■ GÜVENLİK BÜROKRASİSİ VE FETÖ YAPILANMASI

TÜRKİYE'DE FETÖ YAPILANMASININ ortaya çıkışını ve gelişimini daha iyi anlayabilmek için siyaset ve toplum üzerindeki “Bürokratik Vesayet” ve yine bununla ilişkili 1950’li yıllar ile birlikte zemin bulan “Gladio” hareketleri çerçevesinde ele almak gerekmektedir. Türkiye’de siyaset ve toplumdaki otonom bürokrasinin varlığı Türk demokrasisinin gelişiminin ve yerleşmesinin önündeki en büyük engel olmuştur. Küçük bir bürokratik klik sınırlı düzeyde sosyo-ekonomik ve entelektüel bir zemin oluşturarak yıllarca muktedir olmuşlardır. Aslında yetki gaspı yaparak sivil siyaset üzerinde tam bir vesayet kurmuşlar ve darbeler ile de iktidarlarını tahkim etmişlerdir. FETÖ unsurları da yıllarca bu mevcut yapı üzerinden yürümüş ve zamanla devlet alanını tamamen işgal etmeye kalkmışlardır.

15 Temmuz darbe girişimine katılmayan, direnen subayların “Darbe girişiminde bulunanların emir komuta zinciri içerisinde hareket etmediklerini anladığımda direndim” ifadesi askeri bürokrasi nezdinde sivil yönetime dönük bir hakir görme ve küçümseme içerdiğini göstermektedir. Bu ifade ayrıca darbe girişimi emir komuta zinciri içinde gerçekleşmiş olsaydı kalkışmaya katılacakları anlamına gelebilmektedir.

FETÖ militanları mevcut içe dönük kadrocu klikleşmenin mümkün olduğu bürokratik yapının bu özelliğini kullanarak 1970’li yıllardan itibaren yavaşça ve sinsice bürokraside özel-

likle de güvenlik bürokrasisinde örgütlenmeye başlamış ve zamanla büyük ölçüde de bu bürokratik yapıları ele geçirmişlerdir. Ve bu örgütlenmede dış “istihbarat servisleri” ile ilişki içerisinde “Gladio” tarzı bir örgütlenme olmuştur. Örgüt mensubu bu kişiler, esasında, diğer vesayetçi bürokratlar gibi, bir anlamda devleti kendileri olarak görmektedirler. Ayrıca Gladio hareketi bağlamında ise 15 Temmuz ve sonrasında gerçekleşen senkronize saldırılar devletimizin gerçek (“uluslararası”) vesayetçilerle ilk defa karşı karşıya geldiğini göstermektedir.

Türkiye’de bürokrasinin siyasi gücü anlamında askeriye bürokrasinin amiral gemisi olarak önemli bir yer almaktadır. Yakın tarihimizde pek çok kez yaşanan siyasî müdahaleler ile bu duruma tanık olunmuştur. Muhafazakâr bir sosyal tabana sahip olan Türkiye’de, 1960 darbesine kadar olan süreç, Gladio hareketine “laik Kemalist anlayışa” sahip askeri yöntemlerden vazgeçerek, davranış değişikliğine gitmesinin gerekliliğini göstermiştir. Bunun nedeni şu tespite dayanmaktadır: 1950’den sonra geçilen demokratik sistemde seçmenlerinin çoğunluğunun muhafazakar olduğu bir yapıda “radikal laik seçkinler” yapısı ve anlayışı karşılık bulmuyordu. Sivil siyaset ve toplum üzerindeki vesayeti sürdürürebilmek için vatandaşların geneline hitap edecek, “Gladio” tarzı yapılarca devşirilmiş muhafazakar seçkinlere ihtiyaç duyuldu. Aslında bu süreçte Türkiye üzerinde bir konsensüs sağlandı. 1971 muhtırasında gözaltına alınan isimlerden biri de örgüt elebaşı Fethullah Gülen’di. Ve daha sonra 1970’li yıllar ile birlikte onun etrafında 40 yıllık bir radikalleşme sürecine sahip olacak örgütün ilk nüvesi ortaya çıktı.

FETÖ’nün devlet içerisinde örgütlenme sürecinde en fazla önemi verilen birimler güvenlik bürokrasi olmuştur. 1970’li yılların sonlarından itibaren askerde, emniyette ve istihbarat teşkilatlarında örgütlenmeye başlamışlardır. FETÖ içerisinde bu birimlerle özel olarak ilgilenilmesi için özel bir birim kurulmuş ve adına “Mahrem Hizmetler İmamı” denmiştir. 1980 darbesi, FETÖ unsurlarının askeri liselerde ve harp okullarında, polis kolejlerinde ve Polis Akademisinde örgütlenmesinin yolunu açmıştır. 15 Temmuz sanık ifadelerinden anlaşılacağı üzere 1980’li yıllardan itibaren bu okullara giriş sınavları kontrol edilmeye başlanmıştır. “Mahrem Hizmetler İmamı”nın doğrudan kontrolü altında tedrisatından geçmiş olan subay ve polis amirleri FETÖ’nün en has militanları olmuşlardır. Bu İmam’ın tedrisatında radikalleşen 1980’li ve 1990’lı yıllarda mezun olan polis amirleri 17-25 Aralık’ı ve subaylar da 15 Temmuz darbe girişimini gerçekleştirmeye çalışmışlardır.

Örgüt 1980’lerdeki sıkıyönetim zamanlarından güçlenerek çıktı ve faaliyetlerine devam etti. 28 Şubat sürecinde ise diğer dini gruplar bastırıldı ve muhafazakâr kitlenin önüne sadece FETÖ yapısı tek alternatif olarak sunuldu.

Örgütün yapısına ve eylemlerine bakıldığında Türkiye'nin 1970'lerin sonlarından itibaren FETÖ'nün manipülasyonu altında olduğu görülmektedir. Her askeri darbe döneminde de tüm devlet, özellikle de güvenlik, bürokrasisinde öne açılmış ve örgütlenmesine müsaade edilmiştir. Nitekim örgüt 1980'lerdeki sıkıyönetim zamanlarından güçlenerek çıktı ve faaliyetlerine devam etti. 28 Şubat sürecinde ise diğer dini gruplar bastırıldı ve muhafazakâr kitlenin önüne sadece FETÖ yapısı tek alternatif olarak sunuldu. Bu süreçte sahte ihbar mektuplarıyla birçok kişiyi sistemle karşı karşıya getirerek saf dışı bıraktılar. Aynı zamanda örgütle ilgisi olmayan herkes operasyonel güce sahip önemli birimlerden arındırılmaya başlandı. 2007 e-muhürata da örgüt için önemli bir eşik oldu. Askeriye, Emniyet, MİT gibi güvenlik birimlerindeki etkisi hissedilir bir şekilde arttı. 2008 Ergenekon, Balyoz dava süreçlerinde vesayet ile yüzleşme ve hesaplaşma fırsatı yine Gladio'nun ürünü olan FETÖ'nün manipülasyonu altında kaçırıldı. 2009 Davos "one minute" çıkışından sonra, o zamana kadar sesi çıkmayan örgüt çevresindeki insanlar, masumane kavramların arkasına sığınarak o dönem başbakanlık görevinde bulunan Cumhurbaşkanına ve yönetimine yönelik yoğun eleştiriler yöneltmeye başladı. Özellikle 2010 HSYK seçimleri sonrasında FETÖ açık bir hamle gerçekleştirdi ve devlet bu hamleye refleks gösterdi.

Son yedi yılda Örgüt tüm iktidarı eline almak için emellerinin önündeki en büyük engel olarak gördükleri Recep Tayyip Erdoğan'a karşı birçok kez darbe girişiminde bulundu. 2011'de "one minute" isimli bir hesaptan Oslo görüşmeleri sızdırıldı. Bu süreç örgütün devlete ve yönetime karşı hızlı bir atağa geçme süreci oldu. 2012 yılındaki MİT krizi ve 2013 yılında alınan dershanelerin kapatılma kararıyla örgüt beklemediği bir şekilde sarsıldı. Siyasî irade, 2013 yılının Mayıs ayında güvenlik bürokrasisinde örgütün etkisini kırmak için planlamalar yaparken; ülkemiz "Gezi Olayları" ile karşı karşıya kaldı. Bu olayların etkisi atlatılmaya çalışılırken örgüt etkisini kaybetmemek için 17-25 Aralık darbe girişimlerinde bulundu.

Yaşanan bu olaylardan sonra devlet, FETÖ'yle güvenlik, hukuk, ekonomik vb. alanlarda mücadele ederken, örgütün devletin içine yerleştirdiği kripto elemanlar bu süreçleri sürekli olarak kesintiye uğrattı ve yanlış yönlendirdi. Başka bir deyişle FETÖ ile yine örgütün kendi elemanları mücadele etmiş oldu. Devlet ise adeta bu kirli yapının içine sızmaya çalışmıştır. Bu dönemde örgütle mücadele eden asıl kişilere örgüt üyesi oldukları yönünde sahte ihbar mektupları düzenlenmiş ve soruşturma geçirmeleri sağlanmıştır. Güvenlik bürokrasisi mücadelesini yıllarca sisteme hâkim olan FETÖ'nün kurgulamış olduğu sistem içerisinde yürütmek zorunda kalmıştır.

17-25 Aralık 2013 tarihlerinde gerçekleştirilen darbe teşebbüsleri sonrası Emniyet Teşkilatında olduğu gibi Polis Akademisi'nde de bir dizi demokratik reformların yapılması kararlaştırılmıştır. Emniyet Teşkilatındaki birçok FETÖ'cü polis tasfiye edilirken, 27 Mart 2015 tarihli ve 6638 sayılı yasayla Polis Yüksek Öğrenim Kanunu'nda büyük değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler sonucu yanlış bilinenin aksine Polis Akademisi kapatılmamış, tam aksine, demokratik bir dönüşüm çerçevesinde daha da güçlendirilmiştir. Akademinin öncelikli görevleri arasında yer alan komiser yardımcılığı eğitiminde önemli reformlar hayata geçirilmiştir. Gerçekleşen temel değişiklik sonrasında orta öğretim seviyesinde dört yıllık eğitim veren Polis Koleji ile Polis Akademisi çatısı altında

17-25 Aralık'tan sonra yapılan düzenlemelerle FETÖ'nün Emniyet Teşkilatı'ndaki gücü kırılırken, Polis Akademisi üzerinden yeni örgüt üyelerinin Teşkilata sızmasının önüne geçilmiştir. Bu değişimin en büyük etkisi 15 Temmuz gecesi polis gücünün seçilmiş siyasî iktidarın ve millî iradenin yanında saf tutmasıyla görülmüştür.

yüksek öğrenim seviyesinde dört yıllık eğitim veren Güvenlik Bilimleri Fakültesi dönüştürülmüştür. Böylelikle FETÖ'nün Emniyet Teşkilatı'ndaki gücü kırılırken, Polis Akademisi üzerinden yeni örgüt üyelerinin Teşkilata sızmasının önüne geçilmiştir. Bu değişimin en büyük etkisi 15 Temmuz gecesi polis gücünün seçilmiş siyasî iktidarın ve millî iradenin yanında saf tutmasıyla görülmüştür.

Bununla birlikte 15 Temmuz Darbe girişimi ile FETÖ'nün güvenlik bürokrasisini kullanarak kirli ve hain planlarında sınır tanımadığını göstermiştir. 15 Temmuz Darbe girişiminden sonra ise mücadelenin boyutu değişmiştir. Bu süreçte şu noktaya dikkat çekmek önemlidir: Bugüne kadar örgüt hamlesini gerçekleştirdi, devlet ise örgütün hamlesine bir karşılık verdi. Geleceğe dönük olarak örgütle mücadelede bir planı olmadığı için sürekli olarak FETÖ'nün hamleleri takip edilerek karşılık verildi. 15 Temmuz sonrasında ise devlet FETÖ'yle mücadelede daha proaktif bir strateji yürütmektedir.

Bununla birlikte FETÖ'nün ülkeyi istikrarsızlaştırmak için 15 Temmuz'dan sonra birtakım eylemleri organize veya iştirak ettiği görülmektedir. Kronolojik olarak yaşanan olaylara bakıldığında aslında Gladio'nun örtülü bir operasyon içerisinde olduğu da görülmektedir. 15 Temmuz sonrası gerçekleşen saldırılara genel olarak baktığımızda bu operasyonların neler olduğu ortaya çıkmaktadır:

- 18 Ağustos 2016 Elazığ Emniyet Müdürlüğü'ne yönelik bombalı saldırı
- 20 Ağustos 2016 Gaziantep'te Sokak düğününe yönelik bombalı saldırı
- 10 Aralık 2016 İstanbul Beşiktaş'ta Polislere yönelik bombalı saldırı

- 17 Aralık 2016 Kayseri’de askerlere yönelik bombalı saldırı
- 19 Aralık 2016 Rusya Büyükelçisine yönelik suikast
- 1 Ocak 2017 Reina’ya yönelik silahlı saldırı
- 5 Ocak 2017 İzmir Adliyesi’ne yönelik silahlı saldırı

Farklı örgütler tarafından gerçekleştirilen birbiriyle iç içe geçmiş, senkronize, düşük yoğunluklu, ekonomik olarak önemli kaynak gerektiren yukarıdaki olayların bu organizasyonları planlayacak bir üst akıl olmadan tesadüfi olarak gerçekleştiğini söylemek pek gerçeği yansıtmayacaktır. Ayrıca FETÖ’nün, silahlı eylemlerinin yanı sıra Ekim 2016’da ekonomik bir darbe girişiminde bulunduğu bilinmektedir. Devleti ve toplumu istikrarsızlaştırmak için özellikle KHK’ları kullanarak güvenlik bürokrasisinde ve diğer kamu kurumlarındaki yanlış yönlendirme eğilimlerine devam etmektedir. FETÖ güvenlik bürokrasisinde olduğu kadar toplumsal, dini, psikolojik, mali, hukuki, eğitim gibi alanları da etkileyen çok yönlü bir sorundur. Devletimiz ve ülkemizin bekası noktasında çok ciddi bir problemle karşı karşıyadır. Bu sorunu aşmak için devlet olarak bütüncül bir yaklaşım benimsemeli ve her alanda bu yapı ile sürekli olarak mücadele etmeliyiz.

■ FETÖ'NÜN EĞİTİM ALANINDAKİ YAPILANMASI

FETÖ'DEN İLLEGAL BİR ÖRGÜT olarak bahsedilmesi hususunda her ne kadar değişik tarihler verilse de 2013 yılında gerçekleşen dersane krizinin patlak vermesine kadar gerek siyasette gerek bürokraside gerekse iş dünyasında örgütle ilgili olarak pozitif anlam içeren “hizmet” veya “cemaat” ifadeleri kullanılmaya devam etmiştir. Bilhassa eğitim konusunda karar alma ve karar verme yetkisi olan bürokratların “hizmet hareketi” ile bizzat görüşmeleri sürekli istenmiştir. Bununla birlikte FETÖ'nün yakın bir dönemde ortaya çıktığını söylemek yanlıştır. Planlı bir yapı üzerine inşa edilen örgütün kurgusu özellikle eğitim sektörüyle alakalıdır ve çok eski tarihlere kadar geriye götürülebilmektedir.

1980'li yıllardan itibaren siyasi iradenin, bürokrasinin, uluslararası güçlerin baskısıyla ya da destekleriyle 20-30 yıl ilerisi planlanarak örgüt tarafından eğitim sektörüne büyük önem verilmiştir. FETÖ'nün eğitime yönelik bu hamlesinin üç nedenden kaynaklandığı görülmüştür. Birincisi, kendisine hem yeni üyeler kazandıracak hem de yurtdışında lobi yapmasını sağlayacak güçlü bir insan kaynağı elde etmiştir. İkincisi, örgüt kendisine eğitim faaliyetlerine ağırlık veren bir yapı süsü vererek yurtiçinde ve yurtdışında belirli bir meşruiyet sağlamayı amaçlamıştır. Üçüncüsü, örgüt bu eğitim faaliyetleri neticesinde muazzam bir maddî güce sahip olmuştur.

FETÖ'nün eğitim alanında çalışmaları öğretmen yetiştirme projesiyle başlamıştır. 1980'li ve 1990'lı yıllarda üniversite sınavlarında yüksek derece elde edeceği düşünülen öğrencilerin tamamı örgüt tarafından lise döneminde öğretmen liselerine ve lisans döneminde ise eğitim

FETÖ'nün eğitime yönelik hamlesinin üç nedenden kaynaklandığı görülmüştür. Birincisi, güçlü bir insan kaynağı elde etmek; İkincisi yurt içi ve yurt dışında belirli bir meşruiyet sağlamak; Üçüncüsü muazzam bir maddi güce sahip olmak.

fakültelerine yerleştirilmiştir. Ayrıca FETÖ birçok üyesinin, özellikle, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümlerinde okumasını sağlamıştır. Böylelikle öğrencilerle yakın ilişki kurarak onların sempatisini kazancak öğretmenlere sahip olunduğu gibi öğrenci ve velileri hakkında özel bilgiler elde edebilecek ajanlara sahip olunmuştur. Nitekim bugün gelinen

noktada FETÖ içerisinde 'imam', 'önder' ve 'yönlendirici' pozisyonda olanların pek çok kişinin öğretmen olduğu bilinmektedir.

FETÖ açtığı okullar aracılığıyla örgüte insan kaynağı yetiştirmeyi planlamıştır. FETÖ, üst düzey mevkilerde bulunan hâkim, savcı, siyasetçi, bürokrat çocuklarını ve gelecek vaat eden başarılı çocukları okullarında ve dershanelerinde ücretsiz okutarak insan kaynağını oluşturma yönünde hareket etmiştir. Bu çocukların ilkokuldan başlayarak üniversite hayatlarının sonuna kadar örgütün himayesinde eğitim almaları sonucunda örgüte tam manasıyla bağlı bir kitle yetiştirilmiştir. Böylelikle eğitim hayatlarından sonra hangi iş sahasında çalışıyor olurlarsa olsunlar örgüt yönetimi tarafından verilen emirleri sorgusuz sualsiz yerine getirecek bir örgüt tabanı meydana getirilmiştir.

Örgüt yurtiçinde ve yurtdışında açtığı okullar sayesinde büyük bir meşruiyet elde etmiştir. Amaçlarının sadece ülkeye nitelikli insan yetiştirmek olduğu izlenimi verilerek, örgütün siyaset ve halk nezdinde kabul görmesi amaçlanmıştır. Nitekim Türkiye'nin birçok şehrinde açılan kolejler, dershaneler ve vakıf üniversiteleriyle bu imaj sağlamlaştırılmak istenmiştir. Bununla birlikte FETÖ'nün dünyanın birçok ülkesinde 'Türk okulları' adı altında okullar açması sağlanarak uluslararası bir güce dönüşmesinin de önü açılmıştır. Nitekim okulların açıldığı ülkedeki elitlerin çocuklarına eğitim verilmesi neticesinde hem buldukları ülkedeki üst düzey kişilerle düzenli temas kurabilmişler hem de gelecekte o ülkede önemli pozisyonlara gelecek çocukları örgüte sempati duyacak şekilde yetiştirmişlerdir. 15 Temmuz sonrası bazı ülkelerin Türkiye'nin FETÖ'yle ilgili uyarılarını dikkate almamasında bu okulların da etkisi olduğu göz ardı edilmemelidir. Türkiye Cumhuriyeti'nin ancak 2010 yılında büyükelçilik açtığı bazı ülkelerde FETÖ'nün 1990 yılında okul açtığı düşünüldüğünde bu etkinin ne denli büyük olabileceği görülebilmektedir.

Ayrıca örgüt bu okullar aracılığıyla sadece yabancı ülkelerde değil, Türkiye’de de belirli bir saygınlık kazanmaya çalışmıştır. Yurtdışındaki okullarda Türkçe’nin öğretildiği ve Türkiye’nin tanıtımının yapıldığı propagandası üzerinden farklı bir meşruiyet sağlamayı hedeflemiştir. Özellikle her sene düzenlenen ‘Türkçe Olimpiyatları’ adlı organizasyonla bu tesiri kuvvetlendirmiştir.

Eğitim sektörü, aynı zamanda, FETÖ’nün planlamadığı bir şekilde faydalanacağı başka bir kapının da açılmasını beraberinde getirmiştir. Öncelikle insan kaynağı yetiştirmek amacıyla yola çıkan örgüt; açtıkları özel okul ve dershanelerden elde ettiği maddi gelirlerle sistemi finanse etmiştir ve elde edilen bu mali güç örgüte örtülü amaçlarını gerçekleştirmek konusunda yeni bir imkânlar sağlamıştır. Asıl önemlisi eğitim verilen okullar gelir düzeyi yüksek olan varlıklı ailelere finanse ettirilerek ve esnaftan himmet adıyla para toplayarak devasa bir ekonomik kaynak elde edilmiş ve “kara para aklama” mekanizması tesis edilmiştir. Özellikle örgütün toplam 16 milyon TL tutarındaki dershane gelirlerinin 8 milyon TL’sine sahip olduğu düşünüldüğünde, örgütün hem nasıl bir ekonomik gücü yönettiği hem de dershanelerin kapatılmaması için neden büyük bir mücadeleye giriştiği daha iyi anlaşılmaktadır.

FETÖ’nün eğitim alanında elde ettiği gelirlerin bir diğer önemli kısmını ders kitapları oluşturmuştur. Millî Eğitim Bakanlığı 18 milyon öğrenciye ücretsiz ders kitabı dağıtmaktadır. 2013 yılı itibariyle bu kitapların maliyeti yaklaşık 300 milyon TL’ye tekabül etmektedir. FETÖ’nün ders kitaplarından elde ettiği maddî kaynağı ise “yardımcı ders kitapları” oluşturmaktadır. 2013 yılında yayın evleri tarafından satılan bandrollü ders kitaplarından elde edilen ciro yaklaşık 850 milyon TL tutarındadır. Bu meblağ, örgüt tarafından şu anda 18 milyon öğrenciye ücretsiz olarak dağıtılan ders kitabının maliyetinin 2.5 katı kadar gelir elde ettiğini göstermektedir. Test kitabı gibi yardımcı ders kitapları dışında Kültür Bakanlığı tarafından bandrolsüz olarak satışına müsaade edilen “yaprak testler” de FETÖ için ciddi anlamda gelir sağlamaktadır.

FETÖ'NÜN EKONOMİK YAPILANMASI

ÖRGÜTLE İLGİLİ YAPILAN değerlendirmeler genellikle dinî bir cemaat olduğu iddiasından hareket etmektedir. Bununla birlikte örgütün kırk yıllık geçmişi incelendiğinde örgütlenmesini ve kadrolaşmasını tamamlamış ve eylem aşamasına geçmiş bir terör örgütü ortaya çıkmaktadır. Bütün terör örgütleri eylemlerinin maliyetlerini karşılamak, üyelerine maddî imkânlar sunmak ve kara propaganda yapmak için güçlü bir ekonomik yapıya ihtiyaç duymaktadır. FETÖ de diğer terör örgütleri gibi eylemlerini ve hedeflerini gerçekleştirmek için maddî güç arayışına girdiği ve bu doğrultuda büyük bir ekonomik güce sahip olduğu görülmektedir.

FETÖ uzun yıllar boyunca meşru bir yapılanma kisvesi altında büyük bir ticari ağ kurmayı başarmıştır. Klasik iktisat anlayışına göre ticarî ilişkiler arz ve talebin kesiştiği noktada ortaya çıkmaktadır. Arz ve talebin oluşması ise iki farklı şekilde gerçekleşir: İlk yöntem arzın oluşturulması ve oluşturulan bu arza talep aranmasıyla başlanır. Bu aynı zamanda zor olan yöntemdir. İlk olarak ortaya bir ürün koyulur ve ihtiyaç sahibinin bu ürünü satın alması beklenir. İkinci yöntemse önce talebi belirleyip bu talebe uygun arzın oluşturulmasıdır. Bu yöntem daha kolaydır ve daha başarılı sonuçlar vermektedir.

FETÖ örneğine bakıldığında örgütün dünyadaki büyük şirketlerin uyguladığı yöntemi ve stratejiyi takip ettiği görülmektedir. Bu yöntem talebe uygun arz oluşturma yöntemidir. Bu arz oluşturulurken de çekirdek yapı hariç arzın esnekliğinin oldukça fazla olduğunu görülmektedir.

Talep değişim gösterdikçe arz da buna uyum göstermektedir. Bu örgütün dünya üzerinde bu kadar gelişebilmesini sağlayan temel unsurun bu yöntem olduğu düşünülmektedir.

Buradaki “talep nedir?”, “arz neye göre oluşturulmuştur?” diye bakıldığı zaman yapıyla bağlantılı olanların bu yapıdan ne beklediklerine ve bu yapıyı ne olarak gördüklerine dikkat etmek gerekmektedir. FETÖ ile bağlantılı

olan kişilerin bir kısmının bu yapıyı bir sivil toplum hareketi olarak gördüğü bilinen bir gerçektir. Söz konusu kişilerin bu yapıyı fakirlikle ve eğitimsizlikle mücadele eden ve aynı zamanda yardım yapabilecekleri bir organizasyon olarak görmektedirler. Bunu biraz daha ileri götürdüğümüzde FETÖ yapılanmasının aynı

Örgüte psikolojik sebeplerle bağlanan kişilerin oluşturduğu yapı örgütün çekirdeğini ve belki de en sert yerini oluşturmaktadır. Örgüte bu duygularla bağlanan kişilerin örgütle olan bu bağı koparmak oldukça zordur.

zamanda tıpkı ekonomik bir iş birliği teşkilatı gibi teşekkül ettiği anlaşılmaktadır. Ticaretle uğraşan birçok iş adamının bu yapıyı ticarî manada hayatta kalabilmenin, iş yapabilmenin ve rekabet edebilmenin bir yolu olarak kabul ettikleri de düşünülmektedir.

Bununla birlikte FETÖ'nün ticari boyutu örgütün yumuşak karnını da teşkil etmektedir. Örgüte psikolojik sebeplerle bağlanan kişilerin oluşturduğu yapı örgütün çekirdeğini ve belki de en sert yerini oluşturmaktadır. Örgüte bu duygularla bağlanan kişilerin örgütle olan bu bağı koparmak oldukça zordur, çünkü burası kırıldığı zaman kişi cenneti ve sonsuzluğu kaybettğini düşünmektedir. FETÖ'yü bir sivil toplum kuruluşu ya da ticaret unsuru olarak gören topluluğun bağlarını koparması ise çok daha kolay gerçekleştirilebilir.

Bu durumda elimizde iki grup kalmaktadır: Birincisi, bu örgüte bu dünyadaki ve ölümden sonraki hayatını adayan kişiler (örneğin örgüte bağlı ve sadık kalarak cenneti garantilemek); ikincisi ise, örgüte birinci grupta yer alanların motivasyonlarıyla bağlanmasalar da örgütün suç ortağı olan kişilerdir. Bu kişiler aynı zamanda ayrıldıkları zaman ifşa olma durumları söz konusu olan kişilerdir. Bu iki grup da hala örgütle beraber hareket etmektedir.

Bu iki aşamada dini referanslara dayanarak örgütte yer alan grupla mücadelede Diyanet İşleri Başkanlığı'na büyük sorumluluk düşmektedir. Çünkü bu durumun dini alanla ilgili ce-haletten kaynaklandığı görülmektedir.

İkinci grupta yer alan kişilerin bürokraside yoğun olduğu yerlere bakıldığı zaman, daha çok maddi kaynakların kullanımının söz konusu olduğu yerlerle karşılaşmaktadır. Bu pozisyonlara personel alımı yapılırken sözde-sınavlar yapılmış ve örgüt kendi çıkarları doğrultusunda hazırladığı mevzuat hükümlerine dayanarak bu sınavları kısa süre sonra imha etmiştir.

FETÖ'nün ekonomik yapılanması, örgüte bağlı şirketler ile kamu kaynaklarının örgüt birimlerine aktarılması şeklinde meydana gelmiştir. Özellikle 2005 yılından sonra birçok şirketin bilişim meselesine önem vermeye başladığı görülmektedir. Ve yine şirketlerin büyük kısmı bilişime kaynak aktarmışlardır. Bilişim alanındaki şirketlere baktığımızda tüm şirketlerin FETÖ ile bağlantılı şirketler olduğunu görülmektedir. Bu da FETÖ'ye bir kaynak aktarımını ortaya koymaktadır. Tüm bilgi ve belgeler bilgisayar ortamında kaydedildiği için bu belgeler örgütün eline geçmiş ve bu bilgiler vergi incelemelerinde kullanılmıştır.

Örgüt, halk tarafında fazla bir taban bulmayan fakat ağırlıklı olarak kamu kaynaklarıyla beslenen bir yapıdır. Bu sebeple, FETÖ'nün, geçmişte devletin kaynak tahsisatı yapan bütün finans mekanizmalarını kontrol ettiği görülmüştür. Bu mekanizmalar içerisinde TÜBİTAK, KOSGEB, Ulusal Ajans, SODES ve KÖYDES gibi kurumlar ve destekler yer almaktadır. Toplumda oluşturulan hizmet algısı ile de gönüllü ve gönülsüz toplanan himmetler de örgütün finans kaynaklarını oluşturmaktadır.

FETÖ'nün etkisini yok etmek için örgütün parasal kaynaklara ulaşmasını engellemek büyük önem taşımaktadır. Güvenlik bürokrasisine yönelik çalışmalar önemli olmakla birlikte ekonomi birimlerinin ihmal edilmemesi gerekmektedir. Örgütün parasal kaynakları kurutulmadığı sürece yapılanlar yeterli düzeyde etkili olmayacaktır.

Örgütün ekonomik işlerini yürüten alt kademelerdeki kişilerle mücadele edilmekle birlikte üst yapının faaliyetlerine devam ettiği görülmektedir. Bürokrasi klasik yöntemlerle bu mücadeleyi sürdürdüğü için FETÖ'ye bağlı şirketlerde yapılan incelemelerden fazla bir şey elde edilememektedir. Örneğin, Koza İpek ile ilgili MASAK ve Maliye Bakanlığının incelemelerinde

FETÖ'nün etkisini yok etmek için örgütün parasal kaynaklara ulaşmasını engellemek büyük önem taşımaktadır.

Örgütün parasal kaynakları kurutulmadığı sürece yapılanlar yeterli düzeyde etkili olmayacaktır.

hiçbir şey elde edilememiştir. Ayrıca, 15 Temmuz yaşandıktan bir ay sonra çıkan vergi affı ile FETÖ şirketlerinin geçmişe dönük 5 yıllık faaliyetlerinin üstü kapatılmıştır. Darbe girişimi olduktan sonra vergi affı "vergi barışı" olarak çıkarıldı ve tam tespitler yapılmadan sicil affı ile FETÖ kuruluşlarının hepsi vergilerinden kurtulmuş oldu. Şu anda geriye dönük FETÖ ya-

pılanması ile ilgili hiçbir şirket ile ilgili vergi incelemesi yapılamamaktadır. Ekonomik anlamda bir ceza verme olanağı ortadan kalkmış oldu. Adli anlamda ceza verebilmek için de yargılama sürecinin başlaması gerekmektedir. Tüm bu örnekler karşın, MASAK'ın raporlarında FETÖ ile ilgili şirketlerin işlemleri hukuki görünse bile arka planda vergi kaçakçılığı, örgüte finans ve kara para aklama olduğu ortaya çıkmıştır. Bu yüzden de bürokraside, güvenlik teşkilatında ve

hukuki alanda uzmanlaşmaya önem verilmelidir. Geçmişte mahkemelere gönderilen yanlış bilgi ve belgelerin örgütle mücadeleyi zaafa uğrattığı bilinmektedir.

FETÖ'nün ekonomik yapılanmasına bakıldığında en yoğun çalışmanın eğitim sisteminde olduğu görülmektedir. 2013 yılında yapılan bir değişiklikle farklı fakültelerden mezun olan kişilerin vergi müfettişi olmasının önü açılmıştır. Bu yönetmelik hala yürürlüktedir. Örgütün en büyük gelir kaynaklarının başında bağış ve yardımlar yer aldığı için bu konuda bir düzenleme yapılması önemlidir. Bu bağış ve yardımlar vergi matrahından da düşürüldüğü için devletin çok büyük bir vergi kaybı da oluşmaktadır. Örgütün Türkiye'nin bir yıllık ihracat rakamı kadar geliri olduğu düşünüldüğünde vergi mevzuatı dâhil tüm değişikliklerin hayata geçirilmesi gerekmektedir. Ayrıca finansal, ticari, adli konuların tümünü kapsayacak bir kurul kurulmalıdır.

■ FETÖ'NÜN DEVLETE SIZMA MEKANİZMASI OLARAK “SINAVLAR”

FETÖ UZUNCA BİR SÜRE devletin para dağıtan finans mekanizmalarını ele geçi-
rerek (TÜBİTAK, KOSGEB, Ulusal Ajans, KÖYDES destekleri vb), başarı atfedilen
öğretim kurumlarına sahip olarak, halktan gönüllü ya da gönülsüz olarak alınan him-
met paralarını toplayarak ve devlet kurumlarına adam devşirmek için sınav hırsızlığı yaparak
devasa bir güç kazanmıştır.

KOSGEB ve TÜBİTAK gibi kurumların 2016 yılı bütçeleri ile (TÜBİTAK: 2,6 milyar TL, KOSGEB: 1 Milyar TL) FETÖ tarafından daha önceden açılmış ancak 15 Temmuz son-
rasında kapatılan üniversitelerin ve özel okulların öğrencilerden aldıkları gelirler düşünüldü-
ğünde (kapatılan üniversite öğrenci gelirleri: 1 milyar TL - 65.000 öğrenci x 15.000; kapatılan
özel okullardaki öğrencilerden elde edilen gelir: 2,1 milyar TL - 140.000 öğrenci x 15.000)
yapının finansal anlamda eğitim sektöründen çok yüksek meblağda kazanç sağladığı ortaya
çıkılmaktadır. Örgüt; sadece dersane sektöründen yıllık 8 Milyar TL pay elde etmekteydi.

FETÖ, devletin stratejik noktalarına adam devşirmek amacıyla soru hırsızlığı yapmıştır.
Örgüt tarafından, 2000-2013 yılları arasında KPSS, ÖSS, ALES, Askeri Liseler, YDS sınavları
gibi ÖSYM koordinatörlüğünde yapılan tüm sınav soruları çalınmıştır. Elde edilen sorular son
derece stratejik olarak kullanılmıştır. Devletin istihdam politikası ve kamuoyu bu soruların na-
sıl kullanılacağını belirlemiştir. Örneğin ÖSS sınav sorularının tamamı yalnızca sınırlı sayıda

sınav şampiyonu aday adayı ile paylaşılırken FETÖ dersanelerine sorular kısmen verilerek sınav sonuçlarının aşırı bozulması ve sorgulanmasının önüne geçilmiştir. FETÖ, dersanelerinde veya özel okullarında öğrenim gören öğrencileri “laik” ve “laik olmayanlar” şeklinde ikili bir ayrıma tutarak sınav sorularını vermede iki farklı yöntem izlemiştir. “Laik” kesime “bizim öğretmenleriniz, hocalarımız olarak sınavlar konusunda yıllardan beri gelen bir tecrübemiz var. ÖSYM sınavında da benzer sorular çıkar” denilerek öğrencilere çıkacağı belli olan sorular çok küçük rakamsal değişikliklerle sınavdan önce çözdürülmüştür. “Laik olmayanlar” içinde “abiniz/ablanız bu gece istihareye yattı ve sınavda çıkacak soruları gördü” denilerek sınav öncesinde çıkacak sorular çözdürülmüştür.

FETÖ, devletin stratejik noktalarına adam devşirmek amacıyla soru hırsızlığı yapmıştır. Örgüt tarafından, 2000-2013 yılları arasında KPSS, ÖSS, ALES, Askeri Liseler, YDS sınavları gibi ÖSYM koordinatörlüğünde yapılan tüm sınav soruları çalınmıştır.

Örgüt tarafından devlete eleman alınmak istendiğinde basın ve yayın organları aracılığıyla tıpkı atanamayan öğretmenler problemi gibi rasyonel görünümlü abartılmış talepler oluşturulmuştur. Oldukça şaibeli olan sınavlardan birisini oluşturan KPSS, iki senede bir kez yapılarak kopyadan dolayı olası sorgulamaların önüne geçilmeye çalışılmıştır.

2000-2016 yılları arasında kamuda istihdam edilen devlet memuru sayısı %48 oranında artmıştır ve istihdam edilen personeldeki artış nüfus artışının (%16) oldukça üzerindedir. Personel sayısındaki artış bilhassa dört alanda yapılan sınavlar neticesinde atamaya bağlı olarak gerçekleşmiştir. Eğitim, yükseköğretim, TSK ve Emniyet Teşkilatı sınavları FETÖ'nün özel olarak ilgilendiği sınavları oluşturmakla birlikte devlet memurları sayısındaki artışın %80'ini oluşturmuştur. Yapılan istatistiksel analizlerde FETÖ'nün 2000-2013 yıllarında 4 kritik alan dahil tüm ÖSYM sınav sorularını ele geçirdiği tespit edilmiştir.

ÖSYM tarafından TSK için yapılan uzman erbaşlık ve askeri lise (ALS) sınav soruları 2000-2013 yılları arasında çalınmıştır. ALS, ÖSYM tarafından gerçekleştirilen SBS tarzı bir lise giriş sınavıdır. Bu çerçevede adayların eğer varsa SBS sınav sonuçları ile ALS sonuçlarının karşılaştırılması kopya değerlendirmesine ışık tutmaktadır. SBS de 4 testin her birinden 2-3 soru eksikle tümünü cevaplayan aday 500 puan üzerinden yaklaşık 470 puan alabilmektedir. 2000-2007 yılları arasında askeri liselere yerleşen tüm öğrenciler orta birinci sınıfı yurt dışında okumuştur. ÖSYM 2000 yılında ALS sınavını ilk defa yaptığına göre 1997 yılında orta birinci sınıfta olan çocuklar yurtdışında okumuş ve 3 sene sonra yapılacak sınavı kazanacakları daha o zamandan bellidir! Pek çok aday organize bir biçimde belli özel okullardan toplu olarak ALS sınavına

sokulmuş ve başarılı olmuşlardır. Örneğin bazı “seküler bilinen” popüler kolejlerden blok halinde çok sayıda öğrenci ALS ile TSK’ye girmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü’ne ait Polis Meslek Yüksek Okulu (PMYO, 2008-2014) sınav soruları da 2014 ve sonrası hariç olmak üzere çalıştığı sınavlar üzerine yapılan teknik analiz-

FETÖ yapılanması bunlarla da yetinmeyerek, İngiliz devletinin yaptığı IELTS sınav mekanizmasını da 2013-2014 yılları arasında ele geçirmiştir.

lerde ortaya çıkmıştır. Yine, MEB öğretmen atamalarında da 2010 ve 2012 yıllarına ait sınavlar dava konusudur.

Yükseköğretimde akademisyen istihdamı ve lisansüstü çalışmalara başlayabilmek için ALES ve YDS sınavları kullanılmakta olup, 2005-2013 yılları arasında 16 ALES sınav soruları ile bir

o kadar da YDS/ÜDS/KPDS sorularının da yapılan teknik analizlerde çalışıldığı anlaşılmıştır. ALES sınavlarından alınan puan kullanılarak üniversitelere yerleşmenin yanı sıra çok sayıda kişinin devletin diğer kurumlarına transferi de gerçekleştirilmiştir. ALES sınavının birincisinin hiç açıklanmaması, sonuçların farklı üniversitelerde veya bölümlerde kullanılması, “tam puan alanların” da bireysel olarak değerlendirilmesi FETÖ’nün ALES sınavını bir adam devşirme yöntemi olarak kullandığını göstermektedir. FETÖ yapılanması bunlarla da yetinmeyerek, İngiliz devletinin yaptığı IELTS sınav mekanizmasını da 2013-2014 yılları arasında ele geçirmiştir.

FETÖ'YE KARŞI YÜRÜTÜLEN HUKUKİ MÜCADELE

FETÖ'NÜN AÇIKÇA SALDIRIYA geçtiği 17-25 Aralık darbe girişimlerinden sonra en etkili mücadele yargı ve emniyet aracılığıyla yürütülmüştür. Hatta örgüt, 7 Haziran-1 Kasım 2015 tarihleri arasındaki ara dönemde psikolojik üstünlüğü ele geçirmek için harekete geçmeye çalışsa da hukukî mücadele ve soruşturmalar aralıksız sürdürülerek örgütün amacına ulaşması engellenmiştir. 15 Temmuz gecesi milletimiz ile darbeciler arasında sokaklarda mücadele sürerken, yargı da devreye girerek darbecilerle ilgili yasal işlemleri hemen başlatmıştır. Nitekim sınav sorularının çalınması ve darbe girişiminin gerçekleştirilmesiyle ilgili olarak 300.000 kişinin incelenmesine/yargılanmasına devam edilmektedir.

Hukukî mücadelenin yürütülmesiyle ilgili en önemli husus FETÖ üyelerinin tespit edilmesi olmaktadır. Örneğin, Almanya Nazileri tespit etmede zorluk yaşamaya başlayınca yasada

Hukukî mücadelenin sağlıklı yürütülmesi için Bylock kullanımı, Bank Asya'ya sistematik para yatırma, Sendika üyelikleri ve KPSS'den alınan puanların yine farklı verilerle test edilmesi gibi araçlar geliştirilmiştir.

bir değişiklik yapılmış ve 'Sosyal İnceleme Raporu' adında bir rapor oluşturulmasına karar verilmiştir. Bu sosyal inceleme raporunun içerisinde psikolog ve sosyologların ilgili kişinin arkadaşlarıyla yaptığı görüşmeler, okuduğu okul, çevresince nasıl tanındığı, tuttuğu takım, zaman geçirdiği yerler, okuduğu gazete, kitap ve köşe yazarları, çocuklarının eğitim gördüğü yerler gibi bilgiler bulunmakta ve bu bilgiler ışığında ilgili kişinin Nazi olup olmadığına dair bir kanaat oluşturulmuştur. Bu rapor teknik olarak sosyolog ve psikologlar tarafından düzenlenmiş ve uzmanlar bu raporu imzalamıştır. Sosyal İnceleme Raporu'nun sonucunda kişinin Nazi olduğunun belirlenmesi halinde cezaî işlem uygulanmıştır. Kripto olarak adlandırılan ve hakkında hiçbir delil bulunamayan kişilerin hayatı sosyologlar ve psikologlar aracılığı ile dakika dakika incelenmiş ve bu raporlar hazırlanmıştır.

Bizim mevzuatımızda böyle bir uygulama yer almamaktadır. Bu nedenle birtakım kriterler geliştirilmiştir. Bunlar ise:

- Bylock
- Bank Asya
- Sendika üyelikleri
- KPSS gibi kriterlerdir.

Bu kriterlerin geliştirilip yasal mevzuata sokulması ve yine bu kriterlerin Sosyal İnceleme Raporu'nda yer almasının sağlanması gereklidir. Cezalandırmaların yapılabilmesi için yasalarda da değişiklikler yapılması gerekmektedir. Gezi olayları örneği ele alındığında slogan atmak ve gösteri yapmak anayasada düzenlenmiş haklar olmasının yanında bu durum terör ve kaos oluşturmak için kullanıldığında suç sayılmaktadır. Bunu önleyici yasal metinler oluşturulması büyük önem taşımaktadır.

Bununla birlikte hukukî mücadelenin yürütülmesi sırasında aşağıda belirtilen hususlar da yargının takip ettiği kriterler olarak değerlendirilmektedir:

1. Kamuoyunda 17-25 Aralık olayları olarak bilinen ve yargılaması darbe girişimi olarak devam eden olaylar milat olarak kabul edilmektedir. Bu tarihten sonraki eylemler üzerinden örgüt bağı değerlendirilmektedir.
2. Bank Asya'ya 2014 Nisan ayından sonra 4.000 TL ve üzeri para yatırıp en az iki ay tutulan hesaplar delil olarak kabul edilmekte ancak kredi veya kredi kartı kullanımı ile bireysel emeklilik hesapları delil olarak kabul edilmemektedir. Ancak soruşturmalarda bu hususu açıklığa kavuşturacak delil olmamakta sadece Bank Asya'ya ait hesap cüzdanı fotokopisi vb. doküman bulunmakta ve Bank Asya ile ilişkisinin detayını açıklayan deliller bulunmamaktadır.
3. Bylock kullanımı delil olmaktadır Kırmızı ve turuncu liste kesin delil olmakta mavi liste diğer delillerle birlikte değerlendirilmeye alınmaktadır. Bylock kullanımı GSM

numarası tespit edilerek yapılmış ise kesin delil kabul edilmekte iken bu tespit yapılmamış ise (wifi, tc no ile geliyorsa) yan deliller aranmaktadır.

4. Üst düzey kamu görevlisi olanların çocuklarını tedbir amacıyla FETÖ'ye ait okul ve dershanelerine göndermedikleri değerlendirilmektedir. FETÖ'nün okul ve dershanelerine çocukların gönderilmesi delil olarak değerlendirilmemektedir. Bazı olaylarda çocukların son sene sınav dönemi okuldan ayrılmak istememeleri, okul parasının ödenmiş olması gibi sebeplerle okul veya dershaneden ayrılmadığı görülmüştür. 2015 yılında okul ve dershanelere yeni kayıt (ilk defa) yaptıranlar hakkında delil olarak değerlendirilebilme, 2015 yılında okula devam edenler (öncesinde kaydı olup devam ettirenler) ise makul gerekçeler (muadil okul veya dershanelerin olmaması vb.) sunulmuyorsa yan delil olarak değerlendirilmektedir.
5. Tanık ve gizli tanık beyanları delil olarak değerlendirmekte ancak isimsiz ihbarlar delil olarak değerlendirilmemektedir.
6. Müzahir derneklerde yönetim ve denetim organlarında olmak delil olarak değerlendirilmektedir. Dernek yöneticiliği yasal yöneticilik olabileceği gibi resmi olarak yönetici görünmeyip gerçek yöneticilik şeklinde de olabilir. Bu derneklere üyelik tek başına delil olarak değerlendirilmemektedir. Pasif şekilde üye alınabileceği gibi bazı durumlarda resmiyette üye olmayan kişilerin derneğin yönetim ve organizasyonunda etkin oldukları da görülebilmektedir. Bu derneklerin faaliyetlerinde etkin olarak yer almak delil olarak değerlendirilir.
7. Mutat yardım faaliyetleri terör örgütünün finansmanı olarak değerlendirilmemektedir. Sürekli ve belirli miktarda yapılan yardımlar örgüt başına karine olarak dikkate alınmaktadır.
8. Bağışın kişinin ekonomik büyüklüğü ile orantılı olup olmadığı dikkate alınmaktadır. Kişinin maaşı itibari ile verdiği bir burs örgütsel başına karine iken zengin bir kişinin 50 burs vermesi örgütsel bağ olarak değerlendirilemeyebilir. Kişinin FETÖ harici kurum ve kişilere yardım yapıp yapmadığı lehte dikkate alınmaktadır.
9. Örgüt tarafından belirlenen oran nispetinden maaşından her ay örgüte düzenli olarak himmet adı altından yardımda bulunulması, örgütsel bağ açısından delil olarak değerlendirilmektedir.
10. Kişinin öğrencilik yıllarında örgüte ait ev ve yurtlarda kalmış olması tek başına delil olarak değerlendirilmemektedir. Ancak kişinin mezuniyetten sonraki eylemleri örgütsel bağını ortaya koyuyorsa ev ve yurtta kalması delil olarak değerlendirilir.
11. Kişinin örgüte ait şirket ve kuruluşlarda maaş karşılığı çalışması tek başına delil olarak değerlendirilmemektedir. Ancak özel sektörde de çalışsa örgüt içinde tayin yapılabildiği gözetildiğinde kişinin örgüt içinde tayin görmesi delil olarak değerlendirilir.

12. Örgütün televizyon yayınlarının platformdan çıkartılması üzerine örgüt mensuplarının DİĞİTURK aboneliklerini toplu halde iptal etmeleri delil olarak değerlendirilmektedir.
13. Örgüte ait veya bağlantılı otellerde örgüt tarafından belli amaçlarla düzenlenen toplantılara (HSYK seçiminden önce ve sonra toplantı yapılmış) katılıp otellerde kalmaları yan delil olarak değerlendirilmektedir. Bu toplantılara tedbir amacıyla örgüt üyesi olmayan kişilerin de dâhil edildikleri göz önünde bulundurulmaktadır.
14. Örgüt üyelerinin aralarındaki iletişimin tespiti için HTS kayıtları dikkate alınmaktadır.
15. Gerek KPSS, gerekse askeri veya polis okulu sınavları gibi kamu kurumlarına giriş için yapılan sınavlarda önceden soruların elde edilmiş olması tek başına delil olarak değerlendirilmektedir.
16. Kişide 1 Doların bulunması diğer delillerle birlikte değerlendirilerek yan delil olarak kabul edilmektedir.

Tanık delili yüzde yüz kabul edilebilir bir delil olarak ele alınmamaktadır. Tanık bir delildir ancak tanığın söylediklerinin dosyadaki olaylarla örtüşmesi gerekmektedir. Öncelikle kişi bu yapının içerisinde yer almış mı, aldıysa ne zaman yer almış ve hangi görevlerde yer almış gibi sorulara cevap alınıp söz konusu kişiyi nereden tanıdığını kanıtlaması gerekmektedir.

Gizli tanık durumunda uygulamada yanlışlıklar bulunmaktadır. Suça bulaşmış kişiler tanık sayılmamakla beraber kesinlikle gizli tanık olarak değerlendirilmemelidir. Kişiler suçlarını anlattıktan sonra o suçu işlerken beraber oldukları üyelerin isimlerini verip etkin pişmanlıktan yararlanmaktadırlar. Bu durum da FETÖ örgütünün uygulamalarından bir tanesidir.

FETÖ ile mücadelede idare hukuku yönünden bakıldığında eğer şüphe varsa bu durumdan devlet istifade etmelidir. En ufak bir şüphenin olması durumunda kişi devlette çalıştırılmamalıdır.

Bu durumda tanık olarak verdiği bilgiler kişinin sanık sıfatıyla beraber değerlendirilmelidir. FETÖ ile mücadelede her şeyin delillendirilmesi

istenmemelidir. İdare hukuku yönünden bakıldığında eğer şüphe varsa bu durumdan devlet istifade etmelidir. En ufak bir şüphenin olması durumunda kişi devlette çalıştırılmamalıdır. İdarede büyük bir ekip kurulmalı ve sınavlar incelenmelidir.

■ FETÖ'YE KARŞI YÜRÜTÜLEN SİYASÎ VE İDARÎ MÜCADELE

FETÖ GİBİ KIRK YILI aşkın bir süredir devletin tüm kurum ve kuruluşlarına gizlice sızıp, devlet içinde devlet gibi paralel bir yapılanmaya giden, mensuplarını saklamak adına her şekle ve biçime girebilen ve amaçlarına ulaşmak adına hukuk ve ahlak dışı her yola başvurabilen bir örgüt ile mücadele etmek çok zor olmakla birlikte, bu mücadelenin yürütülmesi Türkiye'nin bekası için bir o kadar da büyük önem taşımaktadır. Hayatın her alanına ve devletin her kurumuna sızan FETÖ ile mücadeleyi tek bir alan üzerinden gerçekleştirmek mümkün değildir. Mücadelenin politik, ekonomik, bürokratik, hukuki, ekonomik, teolojik, sosyolojik ve psikolojik yönleri vardır. Bu alanların her biri kendi içerisinde ayrı önem sahiptir.

Daha önceki bölümlerde de değinildiği üzere FETÖ elebaşı Fethullah Gülen'in sürekli "biz" ifadesi kullanarak yeni bir kimlik oluşturduğu ve bu kimliği hem mağrur hem de mağdur olarak kullanabildiği göz önünde alındığında karşımızda "bizlik" duygusu güçlü olan bir grubun olduğu unutulmamalıdır. Ayrıca bu grubun kendisi gibi olmayanları "öteki" ve hatta FETÖ ile mücadele edenleri "düşman" gibi gördüğü de dikkate alınmalıdır. Dolayısıyla grubun bu psikolojik tutumunun yanı sıra 15 Temmuz gecesi ve öncesinde gerçekleştirdikleri eylemlere bakıldığında örgütün yapabileceklerinin herhangi bir sınırının

olmadığı anlaşılmaktadır. Örgüte karşı yürütülen mücadele esnasında da bu grup psikolojisine dikkat edilmelidir. Mücadele sadece siyasî, idarî ve hukukî sahalarda değil, ekonomik, sosyal ve dini alanlarda da güçlü biçimde sürdürülmelidir.

FETÖ'ye karşı yürütülen mücadelenin hukuki çerçevede yürütülmesine dikkat edilmelidir. Soruşturmaları sulandırmaya çalışanlara, suiistimal edenlere ve mücadele edenleri hedef seçenlere de dikkat edilmelidir. FETÖ ile mücadeleyi geç başlatan kurumların geride kalmalarından dolayı yanlış icraatlar içerisinde buldukları gözlemlenmektedir. Ayrıca taşradaki mücadelede de daha büyük aksaklıklar yaşanmaktadır. Bu gibi olumsuz durumlar mücadelenin kararlılığına ve meşruiyetine zarar verilmesine yol açabilmektedir. Nitekim

FETÖ'ye karşı mücadelenin hukuki çerçevede yürütülmesine dikkat edilmelidir. Soruşturmaları sulandırmaya çalışanlara, suiistimal edenlere ve mücadele edenleri hedef seçenlere de ayrıca dikkat edilmelidir.

FETÖ'nün kripto elemanlarının bilinçli ve organize şekilde soruşturmaları sulandırmaya çalıştıkları ve böylelikle de kamuoyu desteğinin kaybolmasını amaçladıkları da görülmektedir. FETÖ'nün geçmişteki eylemlerine bakıldığında, örgütün görünürde hukuki ancak perde arkasında hukuksuz ve ahlaksız iş ve işlemler yaptığı bilinmektedir. Bu ne-

denle örgütün bu ve benzeri faaliyetlerine yönelik belirli bir uzmanlaşmanın olması gerekmektedir.

FETÖ'nün propaganda ve psikolojik savaş konularındaki uzmanlıkları da göz önünde tutulduğunda, psikolojik mücadele konusuna daha çok dikkat edilmesi gerekmektedir. FETÖ'nün kaos çıkararak Türkiye'yi yönetilemez göstermek istediği bilinmektedir. Nitekim darbe girişimi sonrası gözaltına alınan bir örgüt üyesinin ifadesinde Türkiye'nin darbe girişimi sonrasında "kontrollü kaos, kontrolsüz kaos ve uluslararası müdahale" şeklinde üç süreçten geçeceğini belirtmesi mühim bir itiraf niteliği taşımaktadır. Bu nedenle örgütün ekonomik, siyasî ve sosyal alanlara yönelik türlü yanıltıcı ve yönlendirici eylemler yapmaya çalışacağı aşikârdır. Bu zararlı eylemlerin gerçekleşmesinden önce önlem alınması ve kamuoyunun bu konularda bilgilendirilmesi gerekmektedir.

FETÖ'nün yargı ve askeri darbe girişimlerinin önlenmesinden sonra ekonomik darbe girişimlerine başvurabileceği tehdidin boyutunu gösterir niteliktedir. Rus Büyükelçi Andrey Karlov'a yönelik suikast, uyuyan FETÖ hücrelerinin Türkiye'ye yönelik saldırılara devam edeceğine işaret etmektedir. Bu sebeple kaos oluşturmaya dönük eylemlerin önüne geçilmesi önemlidir. Bu noktada gerek medyanın gerek yargının gerekse de güvenlik bü-

rokrasisinin çok iyi biçimde denetlenmesi gerekmektedir. Gerek kendisini kuran ve kullanan uluslararası yapıların gündemi, gerekse de FETÖ'nün gizliliği ve elemanlarının amaçlarından “vazgeçmemesi” düşünüldüğünde mücadelenin uzun ve zorlu olduğu, bu yüzden de kararlılık ve inançla yürütülmesi gerektiği söylenebilir.

Bu kapsamda 15 Temmuz sonrasında birçok bakanlıkta toplantılar yapılmış ve örgütle nasıl mücadele edileceğine dair stratejiler geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu mücadelede banka, okul, dernek, yardım ve sendika üyelikleri gibi kriterler belirlenmiş ve örgüt üyelerinin bu şekilde tespit edilmeye çalışılmıştır. Kriterlerin tespit edildiği kişilerde örgüt üyeliği açıkça görülmekteyken, “kripto” olarak adlandırılan kişilere bakıldığında örgütle hiçbir bağlantıları bulunamamaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken unsur mağduriyetlere neden olunmamasıdır. Bu konuda oldukça fazla sıkıntı yaratan bir başka konu ise, 17 – 25 Aralık öncesinde makam ve mevki sahibi olmak için bu yapıyla beraber olduğu düşünülen birçok bürokratin kendileri hakkında da soru işaretleri ortaya çıkacağı korkusuyla FETÖ üyesi olduğunu bildikleri kişileri söylemekten korkmalarıdır. Bu durum da örgüt üyelerinin gözetilmesi ve korunması gibi bir sorunu ortaya çıkarmaktadır.

Bir diğer konu ise devletin görevi vatandaşını suç işlemekten korumak olmalıdır. Vatandaşın suç işlemesini bekleyip sonra da ceza veren bir devlet olursa bu hukuki bir davranış olmaz. Bu aşamada ülkede uzun yıllar içerisinde vesayet düzeninin oluşturduğu devlet yönetiminde ciddi zaafı bu örgüt çok iyi görmüş ve kullanmıştır. Bu nedenle FETÖ tarafından kullanılmış vatandaşların ıslahı önem kazanmaktadır.

Emniyet teşkilatı, silahlı kuvvetler ve adalet teşkilatı gibi önemli kuruluşlarda çok daha titiz olmak gerekmektedir. Ancak resmi gazetede yayınlanan KHK'larda toplumda konunun sulandırıldığını düşündüren bazı haberler görülmektedir. Bir tek kişinin bile kazara bu konu ile ilgili yargılanması devlet açısından tölare edilebilir bir şey değildir. Bu örgütle bir şekilde bağı olan kişiler uzun vadede takip edilmelidir. Bu işler özellikle de emniyet teşkilatı, adalet ve silahlı kuvvetlerde ise daha ciddi önlemler alınması gerekmektedir. 15 Temmuz sonrası oluşan siyasi partilerin birlikte hareket edeceğini düşündüren görüntünün yavaş yavaş kaybolduğu görülmektedir. Bu görüntünün tekrar sağlanması büyük önem arz etmekte ve gerekirse her ilde milli birlik komisyonu tarzında bir komisyon kurulması ve yapılan işlemlerin haklılığının halka anlatılarak halkın desteğinin alınması önem arz etmektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

RAPORDA FETÖ'NÜN 40 yılı aşkın süredir gerçekleştirdiği örgütlenme ve faaliyet yapıları örgütün sosyo-psikolojik ve dinî anlayışı üzerinden ele alınarak; eğitim, finans ve bürokrasiyle ilgili eylemleri hakkında detaylı görüşler sunulmuştur. FETÖ'nün yapısı ve eylemlerinden hareketle örgüte karşı yürütülen mücadele konusunda bugüne kadar yapılanlar ve bundan sonra yapılacaklar hakkında bilgi verilmiştir. Bu kapsamda yapılan değerlendirmeler neticesinde, FETÖ'nün tamamen etkisiz hale getirilebilmesi ve örgütle daha etkin bir mücadelenin yürütülebilmesi için aşağıda belirtilen hususlara dikkat edilmesi gerektiği ifade edilmiştir:

Örgütle yapılan mücadelede elde edilen bilgilerin tek bir havuzda toplanması büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle mücadeleyi koordine edecek bir merkezin kurulması gerekmektedir.

1. Örgütle yapılan mücadelede elde edilen bilgilerin tek bir havuzda toplanması büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle mücadeleyi koordine edecek bir merkezin kurulması gerekmektedir. Onlarca kurumun yürütmeye çalıştığı mücadeleyi tek bir organizasyon çatısı altında toplamak mücadeleyi daha etkin hale getirecektir. Böylelikle elde edilen bilgilerin kurumlar arasında paylaşılması

mümkün olabileceği gibi birbiriyle ilgili dosyaların da birleştirilmesi sağlanacaktır. Buna ilaveten, FETÖ'yle mücadele konusunda bir devlet hafızasının da oluşması mümkün hale gelecektir.

2. FETÖ ile mücadelede üzerinde durulması gereken bir diğer önemli nokta, bir mücadele mimarisinin oluşmasıdır. Böylelikle örgüte yönelik mücadelenin daha planlı ve programlı şekilde sürdürülmesi sağlanabilecektir. Bununla birlikte FETÖ ile mücadele konusunda belirlenen stratejiyi uygulayacak inançlı insanlara ve güçlü mekanizmalara ihtiyaç duyulmaktadır.
3. FETÖ'nün örtülü kazanç sermayesi aktarımında büyük usulsüzlükler yaptığı bilinmektedir. Bu usulsüzlükler için kullandıkları önemli bir yöntem ise vakıflar ve dernekler üzerinden yapılan para aktarımları olmaktadır. Bu yüzden vakıf ve derneklerin daha sıkı denetlenmesi gerekmektedir. Bu suçun cezası 2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası olarak tanımlanmaktadır. Bu cezalar yetersiz olduğu için bunların artırılmaları gerekmektedir.
4. FETÖ'yle mücadelede ihtisaslaşmış kolluk kuvvetine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kolluk kuvvetinin terör konusunda bilgili olması, organize suçlar personeli gibi analiz yapabilmesi, mali suçlardan anlaması ve kendi istihbarat birimine sahip olması gerekmektedir.
5. Örgüte karşı yürütülen mücadele sürecinde MASAK'ın pozisyonu ve hazırladığı raporlar çok önemlidir. Ne var ki, birtakım sıkıntılar ve eksiklikler de yaşanmaktadır. Bu nedenle MASAK mevzuatının geliştirilmesi ve değiştirilmesi gerekmektedir. MASAK'ın, Maliye Bakanlığı bünyesinden çıkarılması bir seçenek olarak değerlendirilmelidir. Zira bu kompozisyon içerisinde kendisinden beklenen katkının uzağında kalmaktadır. MASAK'ta çalışan kişiler vergi mükfettişleri oldukları için mali suçlar konusunda arzulanan başarıyı yakalayamamakta ve meslekî kapasiteleri yetersiz kalabilmektedir. MASAK'ın inceleme kriterleri, meselenin ruhunu tespit etme konusunda yeterli olamamaktadır.
6. El konulan şirketlerin mevcut durumu gözden geçirilmelidir. Ve ülke genelinde pazarın da canlanmasına katkı koyacak olan el konulan şirketlerle ilgili satışlar yoluyla hızlı bir tasfiye sürecine girilmesi gerekmektedir.
7. FETÖ davalarında sanık sayısının oldukça fazla olduğu bilinmektedir. Şu an için 500 bin kişinin cezaevine konulması imkânı bulunmadığı gibi büyük kısmı Ankara ve İstanbul gibi büyükşehirlerde bulunan 500 bin kişinin yargılama imkânı da bulunmamaktadır. Bu konuyla ilgili bir strateji belirlenmeli ve bu stratejide örgütün üst düzey yetkililerinin belirlenerek, bu kişilerden başlayıp aşağı doğru inilmesi gerekmektedir. Neredeyse 40 yıldır devletin içine sızmış

bir yapıya bu denli hızlı karşı konulması oldukça önemlidir. Böyle bir ortamda hata olması ihtimali vardır, ancak bu hata oranlarını aza indirme yolları tespit edilmelidir.

8. Yasa değişikliğiyle gözaltı sürelerinin kısaltılması yargısal işlemleri ileriye değil geriye götürmüştür. Şu an gözaltı sürelerinin uzun olması yargının işini kolaylaştırmaktadır. Bu tarz suçlarda tekrar eski düzene dönülmesi halinde gözaltı sürelerinin kısıtlanması olumsuz etkiler doğuracaktır.
9. Yargısal işlemlerle ilgili bir diğer önemli konuyu gizli tanıklık oluşturmaktadır. Gizli tanıklığın FETÖ'nün getirdiği bir müessese olduğu söylenebilir. Gizli tanıklık müessesesi ancak sıcak olayı ve fiili gören kişiye istinaden uygulanabilir, onun dışında tercih edilmemelidir.
10. Şüphelilerin sorguya toplu şekilde alınmaları yerine tek tek alınmaları savunmanın sağlıklı olması ve etkin pişmanlığın teşviki açısından önemlidir. Sorgularda şüphelilere etkin pişmanlığın yasal hüküm ve sonuçları hatırlatılarak etkin pişmanlıktan faydalanmaları teşvik edilmelidir. Suç vasfının değişme ihtimali, delil durumu, tutuklu kaldığı süre, etkin pişmanlıktan faydalanma durumu ve kişinin örgütsel konumu dikkate alınarak sağlık ve aile durumu gibi ölçütler göz önünde bulundurulmalıdır.
11. Etkin pişmanlığın özellikle Cumhuriyet Savcılığı aşamasında dikkate alınması, sorgu sırasında etkin pişmanlık talebi gelmesi durumunda hâkimin pişmanlığın samimiyetine inandığında durumu takdir etmesi, şüpheye düşmesi durumunda ise gerektiğinde tutuklama kararı vererek Savcılık işlemlerini beklemesi gerektiği düşünülmektedir. Etkin pişmanlıkta şüphelinin beyanlarının yeni, somut ve örgütün yapısını çözmeye dönük bilgiler içermesi aranmalıdır. Eski bilgileri tekrar mahiyetinde olan ve somut bilgi içermeyen beyanlar dikkate alınmamalıdır.
12. AİHM uygulamaları dikkate alınarak müdafî sayısı ile savunma süresi makul süre (bu süreyi dosyanın ve şüpheli ve sanığa isnat edilen eylemlerle orantılı olacak şekilde mahkemenin takdir etmesi) ile sınırlandırılmalıdır. Mevzuatta bu yönde düzenleme yapılması gerekmektedir. Bunun yanında istihbarî bilgilerin yasal delil sayılması için mevzuat düzenlemesinin yapılması gerektiği de düşünülmektedir.
13. Gizli tanıklık müessesine dikkat edilmelidir. FETÖ mensupları soruşturmaları manipüle etmek isteyebilmektedirler. Gizli tanık itirafları, başka delillerle

desteklenmeli hatta gizli tanıklık mekanizması yerine etkin pişmanlık hükümleri uygulanmalıdır. Çünkü, hukukî olarak tanık suça bulaşmayan, olaya şahit olan kişidir.

14. FETÖ para ve zenginlik, para ve makam dağıtıp, devlete alternatif olan bir sistem inşa etmeye çalışmakla birlikte, üyelerine ölümden sonraki hayatlarında cennete gideceklerine dair vaatler de vermektedir. Burada örgütün psikolojik öğelerin yanı sıra inançları kullanması durumu da söz konusudur. Cenneti vaat etmesi sonucunda gerçekleştirdiği tüm ahlaksızlıkları ve hukuksuzlukları meşrulaştıran FETÖ'nün (ki bu noktada DAEŞ'e benzemektedir) üyelerine her türlü eylemi yaptırabilme etkisi söz konusudur. Dolayısıyla bu konuda Diyanet İşleri Başkanlığına da önemli bir görev düşmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı teolojik açıdan FETÖ ve DAEŞ gibi yapıların dinî sahaya nüfuzlarına müsaade etmemeli, dinî kural ve değerlerin çarpıtılmasına karşı sistematik mücadele verilmeli ve dinin örgütler tarafından araçsallaştırılmasının önüne geçmelidir. Ayrıca Diyanetin bu hususta alacağı rol ilerleyen dönemlerde din temelli radikalleşmenin de önüne geçecektir.
15. Katı laiklik uygulamaları, din temelli toplulukların örgütlenmelerinin kapalı nitelikte olmasına neden olmuştur. Bu toplulukların sivil toplum kuruluşları gibi faaliyet göstermeleri beklenmiş, ancak bu yapılar sivil toplum örgütlenmesi niteliğinde de kalamamıştır. Dolayısıyla ilgili alanlarda devletin denetimi büyük önem arz etmektedir. Bu minvalde gerekirse bu yapıların kontrolü adına Tekke ve Zaviyeler Kanunu yeniden gözden geçirilmelidir. Dinî örgütlenmelerin dinî sahada tutularak bunların bürokraside yapılanmalarının önüne geçilmelidir. Bürokrasi FETÖ'den boşalan yerlere göz diken ve devlet içerisinde örgütlenme gayretinde olan başka gruplara da kesinlikle göz yumulmamalıdır. FETÖ ile mücadelenin dinsel değil siyasi bir mücadele olduğu, FETÖ gibi terör örgütlerinin siyasi alanda yayıldıkları hususu vurgulanarak, kamuoyu aydınlatılmalıdır.
16. FETÖ soruşturmaları sonucunda kamu hizmetinden ihraç edilen kişilerin yakınlarının radikalleşmemeleri için bir kontrol mekanizmasının kurulması gerekmektedir. Kamudan ilgili bir kaç kurumu bu konuda çalışma yapmak üzere görevlendirmek gerekir.
17. FETÖ ile mücadelede dikkat edilmesi gereken önemli noktalardan bir diğeri de FETÖ'yü doğuran iç ve dış etkenler olmaktadır. Katı laik politikalar ve devletin sosyal alanları boş bırakması, bu alanları doldurma konusunda FETÖ'ye ortam hazırlamıştır. Dış istihbarat örgütleri de bu alanları kullanarak FETÖ'yü

Türkiye'ye karşı kullanmıştır. Bu konudaki iç ve dış etkenler çok iyi analiz edilmelidir.

18. FETÖ'nün dış bağlantılarının örgüt açısından ne kadar büyük bir öneme sahip olduğu bilinmekte ve görülmektedir. Bu bağlantıların ortaya çıkarılması da örgütün gücünü yitirmesi bakımından dikkate alınması gereken bir diğer mücadele alanı olarak karşımıza çıkmaktadır.

MODERATÖRLER

Yılmaz ÇOLAK

Ufuk AYHAN

Şafak Ertan ÇOMAKLI

Polis Akademisi Başkanı

Polis Akademisi Başkan Yrd.

Polis Akademisi Öğretim Üyesi

KATILIMCILAR

Abdullah ÇAVUŞOĞLU

Abdullah TOLU

Ali Alper SAYLAN

Cafer IŞIK

Deniz TURAN

Feridun YILMAZ

Hüseyin ARSLAN

Mehmet Akif KİREÇÇİ

Mehmet Levent YILMAZ

Mustafa ÖZTÜRK

Necip Cem IŞÇİMEN

Nusret YAZICI

Oğuz DİK

Orçun İMGA

Orhan ATALAY

Salih Zeki HAKLI

Selfet GİRAY

Yasemin ABAYHAN

Yılmaz AKÇIL

Yusuf TEKİN

Yücel ERKMAN

YÖK Üyesi, Havelsan Yönetim Kurulu Başkanı

YMM, Maliyeci

Cumhuriyet Savcısı

Hakim, Ceza Mahkemesi Başkanı

Polis Akademisi Öğretim Üyesi

Uludağ Üniversitesi Öğretim Üyesi

Polis Akademisi Öğretim Üyesi

Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi

Polis Akademisi / Cumhurbaşkanlığı

Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi

Cumhuriyet Başsavcı

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Müsteşarı

Hakim, Ceza Mahkemesi Başkanı

Polis Akademisi Öğretim Üyesi

Ardahan Milletvekili, Öğretim Üyesi

Polis Akademisi Öğretim Üyesi

Hakim, Ceza Mahkemesi Başkanı

Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi

Adalet Akademisi Başkanı

Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı

Cumhuriyet Savcısı